

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Neatîrnarea.

Ugron Gábor este un domn sécuiu, fost mai înainte deputat dietal în opoziție, dar' la alegerile din urmă a căzut din deputăție, l-a trântit fostul prim-ministru Bánffy. El atunci s'a retras din politică, zicând, că nu poate să mai lupte împotriva celor dela putere, de oare-ce inteligența (se înțelege cea maghiară) e stricată și poporul e slab. S'a întemplat însă, că Bánffy a căzut dela putere și a venit Széll în locul lui și acum Ugron s'a hotărît să pășească de nou pe terenul politic.

Ugron a fost și este de partidul acela al Maghiarilor, cari lucră pentru neatîrnarea Ungariei, adecă Ungaria să se desfacă de tot de cătră Austria, să nu mai aibă nimic comun cu ea, nici chiar armata, ci singur persoana Domnitorului să fie una, adecă același Domnitor să fie în Austria Împărat și în Ungaria Rege. Acest partid se numește partidul neatîrnării sau al *independenștilor*.

Cercul de alegere al Șimlului (Sălagiu) a devenit vacant în urma abzi-cerei lui Bánffy și de deputăție, și independenștii din acest cerc au îmbiat cu deputăția pe Ugron.

Astfel a venit Ugron să între de nou în viața politică. El a ținut o vorbire deputăției, care l-a îmbiat cu mandatul de deputat și Duminecă s'a dus în Șimlău, unde a vorbit cătră alegători. În amândouă vorbirile el 'și-a desvilit programul seu, adecă a arătat că ce vrea să ajungă, și cu ce mijloace să lupte.

Ugron a declarat, că el e tot cel vechiu, independist, și va lucra pentru neatîrnarea sau independența Ungariei.

După aceasta Ugron a spus, că el va lucra pentru votul universal, că adecă toți cetățenii cinstiți să aibă vot la alegeri și apoi 'și-a arătat șovinismul, zicând, că el pretinde armată națională maghiară, care să aibă steaguri maghiare și comandă curat ungurească, etc.

Aceste le știam noi, căci în ungu-rism și șovinism deputății maghiari sînt neîntrecuți.

Dar' trebuie să luăm aminte un alt lucru, care l-a zis Ugron, și care apare ca ceva nou în programul seu. Anume el a zis că stăpânirile de până acum ungurești au desvilit puțină lucrare pe terenul economic, n'au statorit programul politice pe terenul agriculturii, de negoț și meserii. Aceasta — a zis Ugron — trebuie să se facă acum și la această lucrare trebuie să iee parte toate partidele, tot Ungurul.

Și mai înainte de toate trebuie ca Maghiarii să-și câștige neatîrnarea economică față de Austria, căci pe calea aceasta se poate ajunge mai ușor și la neatîrnarea politică. Astfel — a zis Ugron — trebuie să mergem pas de pas spre această țintă și să nu zicem, ca până acum, că sau totul, sau nimica, ci cele-ce le putem câștiga, întărindu-ne pe terenul economic, să le asigurăm și astfel să mergem înainte.

Aceasta e deosebirea între programul de până acum al independenștilor și al lui Ugron. El e de părere, că partidul să lupte pentru câștigarea neatîrnării economice, să se mulțumească cu rezultatele, ce se pot câștiga rînd pe

rînd și astfel să se câștige în sfîrșit neatîrnarea politică.

Eată, aceasta e ținta lui Ugron și putem zice, că a tuturor Maghiarilor.

Și gîndind la aceasta, constatăm că și noi Români nisui la *neatîrnarea națională*, adecă să putem noi dispune de soartea noastră, se înțelege în marginile legilor patriei. Și ca să ajungem la aceasta, trebuie să luptăm nu numai pe terenul politic, ci și pe cel economic, să ne întărim pe toate terenurile și să câștigăm rînd pe rînd drepturile.

Aceasta e munca națională sănătoasă, care o pretinde și Ugron pentru Maghiari, și care dusă înainte cu răbdare, ne poate asigura neatîrnarea națională.

În contra maghiarisării. În 16 Martie, s'a făcut propunere în consiliul comunal din Viena, ca deregătorii capitalei și reședinței Viena să nu folosească în corespondența ce o poartă cu autoritățile publice din Ungaria numele nou maghiarisate ale localităților, ci numirile cele vechi istorice. Propunerea a fost făcută din partea unui liberal german, și a fost predată senatului comunal spre cenzurare. Se va pune la timpul seu la ordinea zilei și poate că se va primi.

Merite patriotice. Inspectorul reg de școale din comitatul Strigoniu, un anume Vargyas Endre, a pus o »însulfelită și patriotică« mișcare la cale în cercul seu de activitate, — după-cum ne spun ziarele maghiare. Anume, a adresat de curînd un nou circular tu-

FOITA.

POPA TOMA.

(Urmare).

Vara aceea și iarna următoare o petrecură Ardelenii cu frica în spate, pe unele locuri a fost răscoala mai înverșunată, pe altele mai puțin furioasă. Mestecanii au scăpat din ea cu puține daune mai însemnate, fiind la spatolele lui D-zeu — cum se zice — fură scutiți de grosul armăzilor. Numai odată rătăciră și pe la ei vre-o 20 de călăreți cu ismene largi ca rochiile și scurte numai până în genunche și cum intrară în Mesteacăn cel dintăiu lucru le fu. că pușcară în biserică, care fiind acoperită cu paie se și aprinse și arse până în pămînt. Dar' nici picior de husar nu mai eși din Mesteacăn, se făcură toți o apă și un pămînt.

După-ce încetă răscoala; după-ce se retraseră și Muscalii din țeară, bine-

cuvîntarea lui D-zeu veni peste bieții oameni timp de câțiva ani. În acest timp și Mestecanii nostri se mai căpîră, cât de cât; moștile, știind că de bună-seamă sînt ale lor și numai ale lor, începură a le lucra mai bine, avînd și timp de ajuns, că nimeni nu-'i mai mîna la »domni«; grădinile prinse a le lăzu de mesteceni, și a le planta cu pomi, ear' aceia îi altoiau; toate mergeau după sfatul și îndemnul preotului. Un lucru îi necăjea mai tare, nu aveau biserică. De când le arse biserică, se adunau la rugăciune în Dumineci și sîrbători într'o casă părăsită a unui creștin, ce le-o da de pomână, dar' nu era în stare să o pună în rînd bun, că era sărac; a le-o da de tot, ca sătenii să o pupă în rînd — nu se încumeta, avînd copii mulți; — afară de aceea, nici nu era chiar a lui, ci a unui frate ce fuse prins cu funia și dus la oaste. Dar' popa Toma de ce era părintele lor sufletește, dacă nu să le ajute și aci? Deci adună poporul

la olaltă, colo unde fusese biserică, îndată ce se liniști revoluția și le grăi astfel:

»Dragii mei poporeni! Biserică ne-au ars-o cei fără suflet și fără D-zeu, dar' D-zeu ne-a scos din robia lor, sîntem stăpâni peste pușinelul ce ne-a mai rămas. Se cade dar' să facem bunului D-zeu, în semn de mulțumită, lăcaș vrednic de Sfinția Sa; se cade să facem o biserică mare, frumoasă, unde să ne fie mai mare dragul a ne aduna la rugăciune; o biserică de peatră.»

»Dacăzi — părinte Tomo« — grăi o babă bătrână, »am auzit că biserică n'ar fi bine să se facă de peatră, că în stani și în bolovani șede ucigă-'l toaca... să o facem de lemn.

»Așa am auzit și eu«, se auziră câteva glasuri din mulțime, și ne-ar și sui foc de scumpă!»

Ear' părintele Toma le răspunse așa:
»Dragii mei poporeni! D-zeu a făcut cerul și pămîntul, mările și dealurile, vîzduhurile și munții, petrele și lemnele,

turor învățătorilor de sub jurisdicțiunea sa, provocându-i să-și maghiarizeze numele cu »sunset străin«.

Omul caută să-și câștige »merite patriotice« în fața noului guvern, pentru-că, ce se faci, fără merite nu e înaintare în — leofă. Noi întrebăm însă pe cei în drept că: asta e menirea inspectorilor de școale?

În temniță. Săptămânile acestea și-a făcut osânda în temnița din M. Oșorheiu dl învățător Andreiu Rusu stând 14 zile. Acum se află închis dl Avram Giurgiu, învățător.

Amândoi au fost osândiți pentru cântări românești, pe cari le-au cântat ca honvezi la manevre.

Patria maghiară e mântuită!

Numărarea locuitorilor. În anul viitor se va face numărarea mare asupra populației din țeară. În ministerul de comerț s'au început deja pregătirile pentru acest act însemnat și ministrul de resort va prezenta parlamentului în curând proiectul de lege care votează speșele necesare. Numărătoarea mare se face tot la zece ani. Ultima numărătoare, făcută la 1890, a constatat starea populației din noaptea de 31 Decemvrie.

Iubirea de neam și limbă.

Maghiarii își fac de cap. Nu e destul, că au introdus limba maghiară pe la judecătorii, în toate deregătorile și în școalele popoarelor nemaghiare, dar' încearcă să o vire și în sfânta biserică. Numai cât cu astfel de încercări o și pățesc, cum au pățit-o de curând în *Santova*.

Santova e o comună în comitatul Baciu, locuită de Șocați, cari sunt după neam și limbă Sârbi și de Maghiari, cam în număr deopotrivă. Toți acestia, Șocații și Maghiarii, erau de o lege, de legea romano-catolică (papistașă). Deși Șocații erau cam pe jumătate, totuși preotul maghiar nu voia să fie în biserică predici și în limba lor, ci numai în limba maghiară, pe care Șocații nu o înțeleg de loc.

toate sunt zidirea Sfinției Sale. Ucigă-l toaca locuește în inima omului rău, în inima omului fărădelege și fără de D-zeu, în inima celui-ce asuprește pe fratele seu, în inima celui-ce trăește din muncă nedreaptă. De aceea dară să nu aveți nici o teamă de ucigă-l toaca, câtă vreme veți fi buni și milostivi, lucrători și cruțători, că D-zeu va fi cu voi în tot locul. Încât e pentru ceeaaltă vorbă, că adevărat biserica de peatră ne-ar veni scumpă, pot să vă spun de acum, că ieftină nu va fi, și totuși noi o putem face ca una din cele-ce vedeți pe la orașe, cu turn și clopote, cu uși și ferestri mari și zugrăvită ca o mănăstire.

Oamenii se uitau unul la altul cu neîncredere, credeau că pe părintele, în focul lui cel mare, l-a luat gura pe dinainte și a grăit o vorbă care nu se poate face faptă.

Părintele îi pricepu, deci adause:

»Nu, dragii mei, nu m'a luat gura pe dinainte, m'am gândit bine ce scot

S'au plâns ei împotriva acestei volnicii la mai marii bisericești, chiar și la arhiepiscopul din Kalocsa, dar' plângerile lor n'au fost ascultate. Urmarea a fost, că Șocații și-au părăsit legea catolică și în număr de 897 de persoane au trecut la legea gr.-orientală sârbească, unde au fost primiți cu mare dragoste.

Trecerea s'a făcut Dumineca trecută, cu mare pompă. Au eșit la fața locului protopopul sârbesc din Zombor și cu alți 14 preoți gr.-orientali, săvârșind trecerea. Noilor credincioși li-s'a dat un preot și acum voesc să-și facă biserică și școală națională, și de aci înainte li-se slujește și predică în limba lor.

Întâmplarea aceasta este o zdravănă palmă dată șovinismului maghiar și totodată ne arată, că iubirea de neam și de limbă la popoarele nemaghiare e mai puternică, decât alipirea față de o lege, în care se apasă și prigonește limba părințească a credincioșilor. Lucrul acesta e firesc, căci popoarele trebuie lăsate să preamărească pe Dumnezeu în limba lor.

Numai șovinismul maghiar orbit nu o pricepe aceasta.

Rușii și Finlandezii.

Finlanda este o țerișoară în partea de mează-noapte a Europei, între Svedia și Rusia și supusă acestei din urmă. Locuitorii sunt Finni și în mare parte Svedieni și Norvegieni. Țeara, deși supusă Rusiei, avea guvern propriu și un fel de autonomie, cu dietă etc.

Acum de curând guvernul Rusiei a șters aceste drepturi ale Finlandei, pregătind astfel calea de a fi contopită cu Rusia și locuitorii ei făcuți Ruși, bunăoară cum se încearcă de giaba Maghiarii, să ne facă pe noi Unguri...

Bieții Finlandezi văzându-și răpitate drepturile, s'au dus o deputație de 400 de inși în Petersburg, să dea un memorandum la Țarul și să-l roage a restitui drepturile Finlandei. Dar' în Petersburg li-s'a spus, că Țarul nu-i primește și să plece acasă, căci altcum vor fi trimiși cu sila.

Eată cum se fac încercări de a se călca drepturile popoarelor, în veacul acesta al luminilor și libertăților.

Țările Svedia și Norvegia au protestat și au declarat, că din pricina nedreptății ce se face Finlandei, ei nu vor lua parte la conferința de pace conchemată de Rusia.

din gură, și ca să pricepeți taina, eată vă pun o întrebare:

Cine a făcut curtea cea mare a lui Hatyufalvi? Au nu voi cu brațele voastre? Dacă pentru un păgân, care v'a stors și mēduva din oase ați putut face o așa minune de curte, au pentru D-zeu sfântul, care ne-a făcut, ne ține, ne dă sănătate, care ne-a dat pământul spre desfătare și care ne-a scos din jugul robiei, să nu fim noi în stare să facem o casă potrivită, o biserică cinstită? Ce cugetați?

»Așa ar fi părinte«, răspunse un moșneag, »bine ar fi și frumos ar fi, numai de am pute«.

»Că vom pute, moș Tode, vom pute cu ajutorul lui D-zeu. Uitați-vă! Noi avem peatră bună și multă, de numai ridicată trebuie din grădini și din vale și strînsă grămadă unde vom chibzui să facem biserică; adunând peatra cea multă din grădini, ne rămân grădinile mai mari, mai bune de legume și fēn,

Foile rusești cam înfrumusețază lucrul, că Finlandei nu-i va merge rău și că cei 400 de Finlandezi n'au fost primiți de Țarul, fiindcă n'au fost trimiși poporului etc.

Totodată vestesc, că în Petersburg se va întemeia o foaie în limba finnică, ca să câștige pe Finlandezi pentru rusificare. Adevărat va fi o foaie prăpădită și înșelătoare, cum e la noi Poporul din Pesta: lup în piele de oaie.

Rușine să le fie Rușilor și tuturor apăsătorilor și tiranilor.

DIN LUME.

Italia și China.

În ședința din 18 c. a senatului italian, ministrul Canevaro a arătat cauzele pentru cari Italia e silită să aibă o posesiune în China. Cauzele sînt strategice. Comerțul Italiei cu China a luat în timpul din urmă un avânt mare. În cazul unui războiu cu China, dacă puterile europene s'ar declara de neutrale, flota Italiei ar fi singură și n'ar pute să corăspundă misiunii sale în lipsa unei stațiuni proprii. Din motivele acestea proiectează guvernul luarea în arîndă a golfului San-Mum, care corăspunde scopului.

Ziarul *Italia Militare* e informat că China e aplicată a intra în tratări cu Italia.

Din Filippine.

După o știre din Hongkong, caracteristica stărilor în Filippine este, că Americanii nu cunosc numărul Filippinenilor, mijloacele și planurile lor. Filippinenii încunjură lupta deschisă. Ei zic, că vor purta lupta guerilla, din tufișurile dese și pentru Americani necunoscute, până va trăi cel din urmă tagal. Răsculații au primit muniții nouă și praf de pușcă fără fum.

Din toate părțile.

Din Madrid se anunță, că regina regentă a ratificat tratatul de pace cu Statele-Unite. — *Imparcial* scrie, că în Ezija (lângă Sevilla) s'a descoperit o conjurație republicană. Trei persoane au fost arestate. În împrejurimea dela *Perpignan* s'a observat o mișcare carlistă.

Principele Ferdinand al Bulgariei a iscălit decretul pentru disolvarea Sobraniei; nouele alegeri se vor face la 7 Maiu.

nu o să ne mai rupem plugurile, și ne curățim și grădinile de bolovani.

»Bine, părinte, peatră este și vom aduna-o, dar' bani, părinte, de unde să facem atâta potop de bani, ce trebuie apoi la meșteri și pentru var, șindile, cuie, uși, ferestri și câte și mai câte?«

»Bani?« întrebă popa Toma; »bani? Uitasem să vă spun, că am aflat o comoară scumpă, vom desgropa-o, numai să adunăm mai întâiu peatra. Drept aceea, dragii mei, când numai aveți vreme, puneți-vă și vă adunați grămadă toți bolovanii și toate petritele ce le aveți împrăștiate prin grădini, ca grădinile să rămână curate. Apoi colo la toamnă, după-ce gătam lucrul câmpului, vom aduce din grădini toată peatra pe locul acesta, unde fu biserică cea veche. Atunci, de vom vedea că peatră avem deajuns, ne punem și destupăm comoara, de unde nu — mai adunăm peatră și din vale și de pe câmp, până vom avea barem 12 stânjini. Lucru greu nu vă pară, dragii mei; cum ați

Din calea Metropolitului Meșianu.

— Două vorbiri. —

Călătoria Excelenței Sale I. P. Sfințitului Domn Archiepiscop și Metropolit dela Arad spre noua Sa reședință, la Sibiu, a fost o călătorie triumfală. În raportul nostru, ce l-am dat despre această călătorie, am arătat cum Excelența Sa a fost întâmpinat pretutindenea, pe la gări, de mulțime mare de credincioși și a fost salutat cu vorbiri frumoase, la cari Exc. Sa a răspuns cu cuvinte părintești.

Din mulțimea vorbirilor de salutare dăm azi două din cele mai frumoase. Una este a harnicului administrator protopopesc *Florian Rusan*, din Alba-Iulia, ținută la gara din Vinț, ear' a doua este a bravului fiu al Seliștei, *Dr. Nic. Comșa*, la gara din Seliște.

Părintele administr. Rusan a zis următoarele:

Înalt Prea Sfințite dle Archiepiscoape și Metropolit!

Conduși de cele mai curate sentimente de bucurie, am venit să Vă întâmpinăm în calea triumfală ce o faceți, ca cel mai frumos și demn mire al bisericii noastre, venind în numele Domnului, ca să ocupați scaunul cel mai înalt, dignitatea cea mai înaltă în biserică noastră.

Am venit reprezentanții clerului și poporului, din tractul Albei-Iuliei, unde a fost reședința vechei noastre metropolii. Am venit să Vă asigurăm, că noi în acele părți stătem cu trup și suflet, alipiți cătră instituțiunile noastre bisericesti, cătră biserica noastră străbună și cunoaștem misiunea ei sfântă, ce o are pentru promovarea intereselor neamului nostru.

Am venit, să Vă asigurăm, că noi vom rămâne pururea credincioși bisericii noastre străbune, în care ne-am trezit și desvoltat ca neam și de a cărei istorie, istoria neamului nostru este strâns legată și nedespărțită.

Ridicându-ne cu spiritul în sferile cele mai înalte divine, umiliți cădem înaintea tronului ceresc și rugăm pe Atotputernicul și bunul Dumnezeu, să Vă dăruiască vieță îndelungată și sănătate, ca întru mulți fericiți ani să puteți conduce naia bisericii noastre în valurile furtunoase ale acestei vieți, pe căile cele bune și plăcute lui Dumnezeu, spre fericirea bisericii și poporului. Și ne deshidem inimile noastre, cu tot focul dragostei noastre, să Vă putem îmbrățișa, pe cel-ce cu dor V'am așteptat, să Vă numim Archiepiscopul și Metro-

făcut până acum câte 2-4 zile pe toată săptămâna la curtea lui Hatyufalvi, cu mâncarea voastră și cu băta în urma voastră; veți pute face și întru cinstea și mărirea lui D-zeu barem câteva zile nu pe săptămână, ci pe lună, că nu va fi nimic; cum ați cărat bucatele și vinul lui Hatyufalvi cu caréle voastre, flămânzi, bătuți, în cap de iarnă, cât e de aici până la Cluj și Aiud, puteți duce și câteva caré de peatră din grădinile voastre până la biserică; apoi muierile voastre, cari până acum erau mai mult în brazda boierului, ca și voi; ele cari lucrau atâta hăram de cânepă pe seama curței; ele, cari creșteau pui și adunau ouă pe seama boieroaicei; ele, cari erau minate dinapoi cu sbiciul la toate lucrurile boierești, ele doar' s'or codi a da ajutor la facerea bisericii, la adunarea de material?»

»Ajutăm, părinte Tomă, ajutăm și noi pe cât ne-or sluji puterile«, strigară muierile.

politul nostru, ca pe un fiu născut al archidiecesei noastre.

Primiți, Vă rugăm, venirea noastră aici, ca un semn de neclintită alipire, iubire, stimă și venerațiune ce o avem cătră I. P. S. Voastră și în entusiasmul nostru de bucurie fericiți strigăm: trăească I. P. S. Domn Archiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu.

Dl Dr. N. Comșa a cuvântat astfel:

Înalt Preaștinția Voastră!

Dle Archiepiscop și Metropolit!

Rar ne este dat nouă Românilor să avem zile vesele, zile de bucurie.

Vieța noastră, întreaga noastră istorie e o lungă tragedie.

Veacuri de-arîndul dat ne-a fost să fim spoliați de cele mai elementare drepturi, dat ne-a fost să stăm în continuă luptă de apărare contra acelor, cari au decretat sigura noastră pieire prin nimicirea vieții noastre naționale.

Dar' geniul bun și pururea viu al românismului, în cele mai grele momente trimisu-ne-a bărbați destoinici, inimi nobile, suflete mari ca conducători în legitima luptă pentru comorile noastre: limbă, lege, datini și obiceiuri strămoșești.

Istoria, imparțialul critic al fapturilor omenești, poartă cu fală pe filele sale de aur numele lor.

Ei sînt întemeietorii, apărătorii și susținătorii existenței noastre naționale; ei sînt eroii nostri, ei sînt urzitorii zilelor sênine în viața noastră ca popor.

Poporul român, aruncând un vël peste amarurile zilei, are și azi zile sênine, zile de aleasă bucurie, fiindcă puternice cuvinte are de a-și deschide porțile inimei pentru a da loc farmecului speranțelor, ce el le leagă pentru viitor de persoana Înalt Preaștinției Voastre. Geniul bun al românismului V'a trimis, ear' *voința poporului*, inspirat de același geniu V'a ales, ca să-i fiți naturalul conducător întru dobândirea fireștilor sale drepturi pe toate terenele.

Fie-ne permis, că și noi »mărginimea«, totdeauna Români din creștet până 'n tâlpi, să dăm expresie viu simțitei noastre bucurii, când Vă aducem omajii de iubire și venerațiune; fie-ne permis, ca într'un glas cu întreagă românimea să Vă urăm, ca prevedința să Vă ajute de a Vă clădi prin fapte mărețe românești, în inima poporului român, asemenea marelui Andreiu, un monument neperitor de recunoștință, — ca erou să fiți, ca o filă de aur să ocupe numele Înalt Preaștinției Voastre, în istoria noastră națională.

Întru fericirea poporului român D-zeu să Vă trăească la mulți ani!

Când era sfătuirea mai animată nimeri un străin cărunț, cu un picior de lemn și pe piept cu o cruce de aur.

Era Dumitru Săftuței, pe care înainte de aceea cu 25 de ani îl prinseră cu funia și-l duseră la oaste. Douăzeci-și-cinci de ani nu și-a văzut satul; 25 de ani a petrecut în străini și-n bătaii, ear' în bătaia din urmă ce o purtă armata Împăratului cu revoluționarii perdû piciorul stâng și stătû mai mult de un an în spital. (Va urma).

R Î S.

Dar' mălai.

- Măi Țigane însurat ești?
- Hop, Hop.
- Copii ai?
- Ai vai.
- Dar' mălai?
- Ca 'n palmă.

Pentru învățatori.

— *Cursuri de viierit și de economia vinurilor.* —

Din partea ministrului reg. ung. de agricultură s'a hotărît (nr. 19.635 a. c.) a se ține cursuri de viierit în acest an, pe timp de 4 săptămâni. La cursuri pot lua parte *învățatori din ținuturi cu vii*. Cursurile se vor ține în două restimpuri cu aceiași învățatori, primăvara 2 săptămâni și toamna alte 2, în următoarele comune: *Aiud, Turda, Miniș, Bihar-Diószeg, Șimleu, Beregszász, Tarțal, Agria, Pöjón, Veszprém, Tapolca, Gyöngy, Petruvaradin și Vaț*. Antăietate au învățatorii din comunele unde filoxera a băntuit în vii.

Învățătorii primiți la aceste cursuri vor primi dela stat câte 60 fl. choltueli de călătorie și întreținere. Cei cari doresc a lua parte la aceste cursuri vor avea să-și trimită rugărilor provăzute cu timbru de 50 cr. la unul din *inspectoratele de viierit din orașele amintite mai sus*.

La rugare vor alătura documente din cari să se vadă vârsta, cunoștința de limbă, aplicarea faptică la o școală populară publică — de stat, comunală sau confesională — și eventual activitatea de până acum pe terenul viieritului și al economiei de vin — care împrejurare este a se adevori și prin autoritatea școlară nemijocită, care în comune este comitetul școlar, ear' astfel instruată rugarea pe calea inspectoratului școlar reg. — să se subștearnă până la 31 Martie a. c.

SCRISORI.

Din Agnita.

Agnita, 28 Februarie c.

Fiind convocat pe ziua de 21 Februarie a. c. v. sinodul protopresbiteral al protopopiatului *Agnita*, vre-o 5 preoți în frunte cu dl adm. protopresbiteral *Nicolau Moldovan*, apoi și din membrii mireni ai sinodului, s'au prezentat pe la orele 11 în sala anume pregătită spre acest scop, dela »hotelul Agnita«. După circularul protopopesc s'a ținut serviciul divin în biserică dimpreună cu parastasul pentru răposaii: Metropolitul Șaguna, Gozsdu și Andronic, cari, după-cum și dl părinte *Ioachim Părău* a zis în vorbirea sa dela sfârșitul parastasului, au făcut mult bine pentru națiunea română.

Sinodul s'a deschis cu o cuvântare a dlui administrator, care în frumoase și bine întocmite cuvinte salută sinodul, arătând întâmplările mai însemnate din istoria noastră bisericască în decursul acestui an întâmplăte, precum: Iubileul de 25 de ani dela moartea mult regretatului Metropolit *Șaguna*, moartea Metropolitului *Miron* și alegerea noului Metropolit al bisericii ortodoxe române, apoi declară ședința de deschisă.

Constituindu-se biuroul din onorații domni preoți: *Ioachim Părău*, *N. Gavrea*, bărbați de încredere și *N. Borzea*, notar, s'a cetit apelul nominal constatându-se că sînt 12 membri de față și 11 lipsind. Fiind majoritatea membrilor de față urmează raportul protopresbiterului despre afacerile bisericesti, apoi despre cele școlare și despre starea fondului protopopesc. Din acestea se vede, că bisericile din tract sînt toate în bună rînduială, avînd preoți afară, de 5 paroclii, cari sînt vacante. S'au născut în anul trecut 248 copii și 240 copile. S'a arătat faptul trist, că s'au sporit căsătoriile nelegiuite cu 9 părechi față de anul trecut. Eu cred, că acestea sînt urmările căsătoriei civile.

În 19 comune bisericesti sînt școale foarte bune, în 2 comune mai puțin bune, iar de loc nu sînt în 3 comune, toate însă spre marea noastră bucurie și a tuturor acelor, cari se interesează de soarta poporului românesc, fac pregătiri pentru de a zidi aceste foculare de cultură. Mobiliarul lasă mult de dorit în toate. Să avem speranță, că cei cari au zidit școalele, se vor îngriji pentru provederea lor cu cele de lipsă în timpul cel mai scurt. Aici nu pot trece cu vederea un lucru. În centrul protopopiatului, în Agnita, s'a început lucrare în direcțiunea aceasta. Școala se va ajusta după planurile moderne, încât se va pute. Bănci se vor face noue, sperăm că până la Paști. Căci, durere, chiar aici în Agnita, centrul tractului, era cam modest provăzută școala cu cele de lipsă. Causa nu e alta decît starea materială slabă a poporului. Dar' zelul unui preot cum e actualul părinte *Ioachim Părău*, va isbuti și acum, precum a isbutit și aflat mijloace știe D-zeu de unde și cu câtă strădanie, punând astfel în lucrare cele mai sus amintite, în preț de 140 fl. Ar mai rămâne de dorit numai, ca școala de aici să se provadă și cu toate re-cuizitele de învățământ de lipsă. Să nădejduim, că pe anul viitor nici acelea nu vor lipsi. Raportul școlar ne arată că sînt în tract 28 învățători calificați pe deplin, iar 9 necalificați. Învățământul în școalele populare din acest tract, spre lauda învățătorilor și a dlui administrator, care în persoană a fost la examene, înaintează an de an.

Isprăvindu-se sinodul, am luat parte la o masă comună. Toastele ce s'au ținut aici, le putem grupa în 2 părți, unul sau cel mult două — *dăscălești* — și mai multe preoțești. Părintele administrator ne-a asigurat, că și pe viitor, dacă va mai avea misiunea de a mai fi conducător, se va îngriji de cauzele bisericesti și școlare, ca și în trecut. În rîndul toastelor amintesc și pe al profund judecătorului paroch Borzea din Coveș, a parochilor Gavrea, Păcală Alexandru, Părău etc. Astfel a decurs sinodul protopresbiteral al nostru. Ca de încheiere voiu să amintesc o împrejurare, care mie îmi pare o lacună prea simțită în sinodul nostru protopopesc. Nu știu dacă și în alte sinoade va fi astfel. Într'adevăr o lacună 'mi-se prezintă mie faptul, că numai un singur învățător este membru în acest sinod.

Nu știu, cauza consistă în aceea, că învățătorii nostri nu se interesează de a deveni membri, sau apoi că nu sînt definitivi sau în fine că nu sînt băgați în seamă din partea dirigătorilor bisericesti! Ori-și-cari ar fi cauzele, ele trebuie delăturate și delăturarea lor cade numai în sarcina învățătorilor. Învățătorii să se silească a deveni definitivi, să-și câștige încrederea poporului și a preoțimei, care o vor pute câștiga numai prin o purtare bună și cum se cade în școală și afară de școală.

Învățătorii să se silească, ca vaza lor să strălucească înaintea poporului, ca soarele când e cerul senin. Atunci să fim siguri, că nicăiri nu vom avea pedeci, și vom intra la locul unde mult am pute contribuți cu dinarul nostru.

Ionu Popi Zarie.

Petrecere poporală în Gilău.

Gilău, 25 Februarie c.

Stimate Dle Redactor!

Poporul român din istorica comună *Gilău* a aranjat în 19 Februarie o petrecere poporală împreună cu joc, în favorul fondului pentru *sfințirea bisericeii* nou zidite. S'a zidit adecă în această comună o frumoasă biserică, care afară de peatra de zid și cărămidă a costat 11.300 fl. E vrednic de laudă acest popor, care din puținul seu a jertfit câte 20—60 fl. o familie; dar' laudă merită și conducătorii cari l-au știut însufleși.

Acum biserică fiind gata, rămâne numai să se sfințească. Sfințirea însă fiind împreună cu cheltueli, s'a hotărît că prin mai multe petreceri să se adune banii de lipsă. Începutul s'a făcut cu petrecerea din 19 Februarie, care s'a ținut în spațioasele sale ale școlai grcat. din loc.

Au luat parte vre-o 180 de persoane din popor, iar dintre inteligența din loc vre-o 40 persoane ne-au onorat

Mocani bătrâni din Săcele.

cu ființa de față. Atât isbânda morală cât și materială, a fost peste așteptare. Comitetul aranjator în frunte cu neobositul seu președinte dl *Ioan Pop*, paroch local și v.-protopop onorar, poate fi mândru despre rezultatul petrecerei. Între popor, care a petrecut până dimineața, a domnit cea mai desăvîrșită bună rînduială.

A intrat suma de 79 fl. 90 cr., din care subtrăgându-se spesele de 27 fl. 74 cr., ese un venit curat de 52 fl. 16 cr., care s'a depus la banca *»Economul«* din Cluj până la întrebuintare.

Au suprasolvit următorii domni: Biderman I., protopretor 1 fl.; Balogh L. 1 fl.; Boez I., inv. dir. la școala de stat. 1 fl.; Dr. Sigmund, medic 1 fl.; Burnász, hotelier 25 cr.; Lusztig P., neguț. 1 fl. 25 cr.; Azbei V., neguț. 50 cr.; Esztégár T., neguț. 50 cr.; vęd. Bereczky 50 cr.; Dr. Faludi M., medic 1 fl.; Auer L., neguțetor 50 cr.; Csernyik I., neguțetor 50 cr.; Ferencz I. 50 cr.; Ferencz Gy., forestier 1 fl.; vęd Tirca 50 cr.; Betegh M., neguț. 1 fl.; Balogy I., comis. fin. 1 fl.; Rosenfeld 1 fl.; Horváth, propr. 50 cr.; Balogy I., măcelar 50 cr.; Péchy E. 50 cr.; Deési Gy., protopop ref. 1 fl.; Klein V., mare propr. 1 fl.; Hollender I. 20 cr.; Familia lui Rosenberger B., mare proprietar 5 fl.; Rosenberger M. 2 fl.; Kocsy B. G., apotecar 1 fl.; Benedek

L., învățator de stat 50 cr.; Amirás K. 50 cr.; Fintha E., notar comunal 1 fl.; Biluska I., propr. 1 fl.; Fehér Gy., neguț. 1 fl.; Ioan Stan, cassar comunal 1 fl.; Csakány A., primar 1 fl.; Kántor I., notar 1 fl.; Csakány Z., cancelist 1 fl.; Steinberger 50 cr.; Erdélyi 25 cr.; Halász 50 cr.; Murányi 50 cr.; Vasiliu Pop, notar 1 fl.; Nicolau Pop, protopretor în pens. 2 fl.; Beretzky L., pretor 50 cr.; Gráf Ádám 1 fl.; Singer B. 50 cr.; Huszár P., forestier 50 cr.; Istok L. 50 cr.; Ioan Pop, v.-protopop on. 1 fl.; Nicolau Maier, învăț. 1 fl.; N. N. 1 fl.

Primească mulțumită toți cei-ce au contribuit, pentru acest scop atât de măreț.

Gilău, 25 Februarie 1899.

Nicolau Maier,
cassar.

Mocani bătrâni din Săcele.

— Vezi ilustrația. —

În partea de meazăzi-răsărit a Ardealului, în frumoasa Țeara-Bârsei spre răsărit dela Brașov se află *Săcelele*, șapte sate așezate în șir lângă olaltă la poalele muntelui Peatra-Mare. Locuitorii lor sînt Români și Ciangăi. Acești din urmă sînt Săcui, așezați de veacuri în Săcele.

Ilustrația noastră ne înfățișează doi bătrâni săceleni, în portul lor frumos, original.

Despre Români săceleni eată țce ne spune dl *Silvestru Moldovan*, în cartea sa de descriere a Ardealului *»Țeara Noastră«*:

»Ocupațiunea de frunte a Românilor săceleni este economia de vite și în special oieritul. Bărbații cu turmele lor de oi trăesc mai mult la munte și în România. În timpul mai nou, de când s'a scumpit pășunatul și cu economia de vite nu merge așa de bine, au început a se aplica unii la negoț și s'au așezat în diferite orașe. Ocupațiunea principală a lor însă este și acum oieritul. Ca oieri ei se numesc mocani, spre deosebire de ceialalți oieri, de moroienii de pe la Bran și de mărginenii din jurul Sibiului.

Modul de vieță al mocanilor este ciobănesc, frumos, idilic. Barbații numai din când în când vin acasă dela munte, ficiorii și mai rar. Băieții când sînt de 12 ani sînt duși la munte la oi, și dela vârsta aceasta ei nu se mai despart de ele, până la vârsta de 22—25 de aui, când se însoară. Din cauza aceasta mocanul cunoaște așa de bine natura oaiiei, îi cunoaște și știe vindeca toate boalele, poate mai bine ca veterinarul. În toată vieța lor ciobănească, iarna vara, mocanii trăesc sub cerul liber, în aerul curat de munte și de câmp și pentru aceea ei sînt în genere vênjoși, voinici și sănătoși. Aceasta e cauza, că mocanilor le sînt atât de dragi oile și iubesc vieța liberă ciobănească, în care sînt crescuți de copii. După-ce mocanul se căsătorește, devine și el, din cioban, ce a fost până aci, stăpân de oi și împreună cu tatăl sau cu socrul seu, eventual cu frați și cumnați de-ai lui formează o așa numită *»târlă«*, în care sînt de obicei 3—4 mii de oi.

PARTEA ECONOMICĂ.

Un pas înainte pe calea stupăritului.

De mai mulți ani în foaia noastră se tractează stupăritul cu o deosebită îngrijire. Întrebările de multe feluri, ce ni-se pun din deosebite părți, — atât de învățatori, cât și de plugari — ne fac să credem, că o mișcare vie s'a pornit la noi cu privire la răspândirea stupăritului, ceea-ce ne umple inima de bucurie, pentru-că între împrejurările grele, prin cari străbatem, numai înmulțindu-ne isvoarele de câștig vom pute da înainte. Ear' stupăritul este un ram economic, care nu trebuie desconsiderat. Ne îndreptăm așadar și în această privință către domnii învățatori, rugându-i să se intereseze încă și mai mult și toți de-arîndul de stupărit. Numai prin mijlocirea dîșilor stupăritul se va pute răspândi mai îngrabă în mijlocul poporului și prăsiind stupi, înșiși d-nii învățatori își vor sporî venitele. Cu venirea primăverei nu uitați, dl-or învățatori, a pași la fapte și în această privință, dacă vreți să fiți binecuvântați de familiile d-voastre și de poporul din comună!

Cum trebuie să se facă găurile pentru pomi?

Un pom nu se pune numai pe câteva luni, ca un cuib de fasole sau crumpene, ci pe zeci de ani. Tocmai de aceea trebuie urmat cu multă îngrijire la facerea găurilor pentru pomi, dela cari atîrnă foarte mult creșterea, sănătatea și trăinicia lor.

Este avantajios (bine), ca gropile să se facă nu prea afunde, ci mai mult largi. O afunzime de 70 cm. și o lărgime de 2 metri sînt deajuns. Pămîntul scos din groapă nu se pune tot îndărăt, ci cam a treia parte din el, și anume cel scos din fundul groapei se înlătură, pentru-că acest pămînt mort fiind, e de puțin folos pentru pom. La săparea gropilor pămîntul se aruncă cel puțin în două grămezi, cel mai bun la o parte și cel de cătră fund de altă parte, ca acest din urmă să se poată înlătura, aducându-se în locul lui alt pămînt mai bun. Bun e spre acest sfîrșit compostul care conține și var. El se amestecă cu pămîntul cel bun scos din groapă. Un bun mijloc pentru îmbunătățirea pămîntului din gropile de pomi sînt brezde de iarbă, sau glfi cu iarbă, cari se așează pe fundul gropilor. Bune sînt și oasele măruntite (pisate), rămășițe de var dela zidiri, gunoiu măturat de pe strade și cu deosebire materii din cari se pregătește compostul. Aceste se amestecă cu pămînt și se așează pe fundul gropilor. Foarte bun e și pămîntul din grădinile de legumi. Cel-ce are un astfel de pămînt bun, poate ușor să se lipsească de compost.

Mai ușor ne putem ajuta cu acest prilej, dacă în locul pămîntului rău, ce s'a scos din fundul gropei, aruncăm pămînt din nemijlocită apropiere; ear' cu cel rău se obleşte apoi locul din jurul groapei.

O întrebare mult frământată este aceea, că poate-se pune în gropile pomilor gunoiu pe grajd? Pomologii practici sînt peste tot în contra, incredințându-se pe deplin că compostul și iarba sînt un gunoiu mult mai folositor spre acest scop. Gunoiul de grajd bine dospit se poate folosi numai când n'avem încătro. În cazul acesta se amestecă bine cu pămînt, astfel că pe fundul groapei se pune o subțire pătură de gunoiu, peste ea pămînt, după aceea ear' ceva gunoiu și peste el pămînt, etc.

Isvoare de venit.

(Urmare și fine).

Ca să puteți ajunge la acest venit însă, eată cum ar trebui să lucrați:

Cei care locuți mai la dealuri, printre munți, să creșteți oi și vaci cu lapte. Laptele ce-l adunați să-l prefaceți în caș, unt și brînză bună. Lăptăriile aceste apoi le puteți vinde cu mare preț mai ales dacă vă întovărășiți, dacă vă alcătuiți o însoțire pentru valorisarea laptelui. Conducătorii acestei însoțiri ar pași în legături cu marii neguțetori dela orașe mai mari și în chipul acesta ați pute să vindeți produsele voastre cu prețuri mari.

Cei de pe la șesuri mai ales să cultive pomi prin grădini. Nu așa însă ca până acum, că își umple grădina cu 30—40 soiuri de meri, peri și alți pomi și când e la vînzare apoi din toate are câte puține poame, dar' din nici una nu are o cătățime mai mare. Să alegeți două-trei soiuri bune de pomi, pe acestia să-i îngrijiți bine. În chipul acesta coala toamna ați avè o mare cătățime din un soiu de poame și atunci le-ați pute vinde bine și cu preț la neguțetorii mari, cari cumpără numai cătățimi mari din câte un soiu de poame.

Cum să cultivați pomii credem că cu drag vă vor învăța dascălii vostri, ei toți știu, toți au învățat pe la școli prăsitul și cultivatul pomilor.

Să venim acum la găini și la galițe peste tot.

În țerile apusului, unde țeranii sînt foarte deștepți, creșterea galițelor se face cu mai mare grije ca la noi lucrarea pămîntului. Și mari sînt venitele ce le scot țeranii acestia din prăsitul galițelor. Sute și mii florini aduc în pungile lor ouăle și penele galițelor.

Ca să puteți ajunge la venite mari din galițe, trebuie să vă prăsiți găini, rațe și găște de soiu bun; să fie bune, ouătoare și să prăsiți cât de multe. În privința prăsierei galițelor bune și folositoare îndrumări și sfaturi v'a dat dl *Iuliu Bărdosy* (care e domn ales, inspector regesc de școale în pens. și tot s'a ocupat cu atîta grije de prăsitul găinilor!) Domnia-sa, a publicat în *Foaia Poporului* din anul trecut multe scrisori, prin care a dat sfaturile și îndrumările trebuincioase la prăsitul galițelor.

Se înțelege însă că un venit mai mare din galițe, ouă și pene atunci veți pute avè, când vă veți întovărăși, vă veți alcătui însoțiri pentru scopul acesta, atunci ușor puteți să folosiți piețele cele mari, unde atît de bine se plătesc ouăle, penele și galițele.

Vouă, iubiiții noștri țerani, vă lipsește încă *organisația* și întovărășirea puterilor de muncă.

Străduiți-vă ca să vă alcătuiți însoțiri de tot felul, și atunci sărăcia și nevoile nu vă vor mai bate la ușe.

Preoții, învățătorii și cărturarii dela sate să vă lămurească, să vă facă să înțelegeți și să cunoașteți marile foloase ale *însoțirilor* și când odată veți ști aceste toate, de bună-seamă că vă veți alcătui însoțiri.

Dacă altfel nu vă trage inima să vă adunați la sfat, mai mulți și mai des — luați datina că de câte-ori se dă în sat vre-o petrecere ori vr-un concert — puneți în program și o prelegere economică, prin care cei știutori (preotul, învățătorul) să vă explice însoțirile, să vă spună cum se pot alcătui și ce foloase veți avè din însoțiri.

Dacă s'ar întempla că cei de pe la voi nu ar fi chiar în curat cu treburile însoțirilor, chemați cărturari de ai noștri din alte părți și ei credem că cu drag se vor grăbi să vă deie sfaturile și îndrumările trebuincioase.

În chipul acesta nouă isvoare de venit vi-s'ar deschide, voi ați ajunge în stare mai bună și prin asta întreagă națiunea noastră scumpă mult ar înainta și mult s'ar întări.

Cine își iubește nația și vrea să aline durerile familiei sale să lucre în chipul cum noi i-am spus — căci noi binele și înaintarea poporului o vrem.

V. C. Osvadă.

Boalele cucuruzului.

Cele mai obicinuite boale ale cucuruzului (păpușoiului) sînt următoarele:

Tăciunele (*Ustilago Maydis*), se arată atît pe foi cât și pe cocean, tulău, spic etc. Apare sub formă de motoșină (bobilă) mai mult sau mai puțin dezvoltată, umplută cu o zamă puturoasă; când tăciunele a ajuns să se coacă, zama piere și în locul ei rămîne un praf negru, care nu-i decât sporii (sămînța) ciupercei care dă naștere la tăciune.

Acest praf luat de vînt și dus pe frunzele și plantele dimprejur răspîndesc boala mai departe.

S'a observat că tăciunele cucuruzului apare în mai mare măsură acolo, unde cucuruzul a fost prăsit mai mulți ani de-arîndul pe același loc.

El introdus de cătră vite în stomach prin hrănirea cu coceni și foi despoiete de pe tulăi, poate provoca stîrpiri, boale etc. Unii susțin că cucuruzul mai poate fi atacat și de alte soiuri de tăciune.

Se mai crede că pe cucuruz trăește de multe-ori și rugina (*Puccinia straminis*) și chiar pintenile (coarna) (*Claviceps purpurea*).

Acestea ar fi boalele de care e atacat cucuruzul, dar' câte-odată el mai este atacat și de dușmanii animalii, ca: viezuri, urși, mistreți, porci sîlbatici, câni etc., apoi șoareci, șobolani (cățelul pămîntului), paseri etc. Vătămătoare sînt și unii vermi ca: larva cărăbușului, omida dela *Botys lupullina* etc. etc., cari toate trăesc în cocean, bob, tulău, foi etc.

Despre Reuniuni!

Prelegere ținută în o conferință publică din Seliște, Duminecă, în 25 Decembrie st. n. 1898, de învățătorul Dumitru Mosora.

(Urmare).

Ce este mai creștinesc în aceste Reuniuni e, că în statutele lor se cuprind unii paragrafi de următorul cuprins: Îndată după moartea vre-unui membru 'i-se răspunde moștenitorului îndreptățit ajutorul ce 'i-se cuvine, și acest ajutor urmașii sunt datorii a-l folosi în locul prim pentru înmormântarea cuvenită a membrului răposat.

În cazul dacă vre-un membru ar muri fără moștenitor legal, sau nu a dispus cine să ridice banii, este îndatorat comitetul administrativ însuși a îngriji de înmormântarea cuvenită a aceuia, denumind din sînul seu pe cineva, sau după împrejurări trimițând și pe alții, spre a îndeplini cele de lipsă.

Fapte mai creștinești ca aceste nici că pot exista. Iubirea de aproapele nici căiri nu se manifestă într'un chip mai vădit ca aici.

»Azi mie, mâne ție«, aceasta e devisa acestor Reuniuni.

Membru al lor poate fi ori-cine dela 16 ani până la 60, bărbat sau femeie, fără deosebire de stare sau rang, fiind întreg, sănătos și om nepătat.

Pe lângă binele arătat mai sus al acestor Reuniuni, mai este unul, care este cel mai însemnat.

În statutele Reuniunilor de soiul acesta în cari le avem până acum, cum e d. e. în *Orăștie, Deva, Timișoara, Sebeș* și acum în săptămânile din urmă s'a luat inițiativa a se înființa una și în Sibiu, se înțelege, am amintit numai cele românești, Sașii de pildă au aproape pretutindenea Reuniuni de acestea, — s'a provăzut un ș., în urma căruia dela fiecare membru mort se detrage 5 fl., din acestia, apoi din fundațiuni fie din donațiuni și din cametele de întârziere de 3 cr., se va forma un fond de rezervă, din care fond cu timpul se vor folosi sume mai mari sau mai mici spre diferite scopuri de binefaceri.

În aparență acest bine este de puțină însemnatate, în realitate însă binele acesta e de o însemnatate foarte mare.

Prin Reuniunile de înmormântare nu numai se împărtășesc de ajutoare urmașii apropiați ai unui membru, ci și urmașii îndepărtați. Da, prin crearea fondului de rezervă, care se folosește spre diferite scopuri de binefacere, Reuniunea creează un izvor de ajutorare în timpul viitor de mare însemnatate. Căci bine se însemneze, precum un tată de familie muncește întreaga sa viață spre a-și agonisi ceva avere, acesta însă aproape nici-când nu el se folosește de ea, nici urmașii lui, astfel și de folosul cel mare al Reuniunilor ce se folosesc membrii, cari au alcătuit acestea, ci de obicei următorii lor. Așa e și bine. Tot ce facem, facem pentru binele și fericirea urmașilor noștri. Părinții noștri ne-au lăsat nouă mult puțin din munca lor, e datorința acum a noastră a nu prăpădi totul ce am moștenit, ci

din contră a căuta fel de fel de mijloace spre a lăsa urmașilor noștri și mai mult.

Astfel făcând, următorii noștri ne vor binecuvânta, la cas contrar ne vor blăstăma.

Părinții noștri au trăit în timpuri grele, și totuși ne-au lăsat destule bunătăți, și noi trăim în timpuri poate și mai grele, aceasta însă nu însemnează că noi să nu lăsăm nimic urmașilor noștri, pe cari posibil îi așteaptă timpuri cu mult mai grele, ca în cari trăim! Viitorul să-l avem totdeauna înaintea ochilor!

Precum Reuniunile de înmormântare, așa aproape toate Reuniunile, asigurarea unui bun și fericit viitor au de scop. Acela deci, care dorește fericirea urmașilor sei în viitor, între în ori-și-care Reuniune, și dorul lui 'i-se va împlini. Pe lângă binefacerile Reuniunilor de înmormântare amintite mai sus adăugați la acestea și marele bine, că urmașii răposatului, rămași poate în cea mai mare lipsă de bani, cheltuind tot în timpul boalei răposatului, nu trebuie să alege plângând la măsor după copârșeu făcut pe așteptare, la prăvălie după pânză ș. a., că *toate le poate acoperi cinstit și din bani gata*, și socotind acestea toate, va înțelege fiecare de ce mare bine e o astfel de Reuniune pentru popor. (Va urma).

Din traista cu povețele.

Răspunsuri.

Abonentului nr. 3014. Nu mai poți face nimica. Ai făcut rău, că nu 'ți-ai luat din capul locului un avocat, care putea să-ți apere dreptul mai bine decât d-ta. De altcum dl avocat, pe care 'l-ai luat acum, după-ce ai perdut procesul la toate stăpânirile, îți va ști spune de se mai poate face ceva ori ba. Întreabă-l și urmează sfaturile ce 'ți-le va da.

George P... în Armeni. Pentru asigurare atâta trebuie plătit cât face suma pentru care s'a dat poliță (cambiu). Probabil tatăl d-tale a plătit suma și nu 'și-a scos polița, ear' acuma trebuie să o plătească a doua-oară. Fiți mai băgători de seamă, pentru D-zeu, înainte de a da de rău, că după-ce ați căzut în el, nu vă putem scoate nici noi, nici avocatul. În cazul de față consultați un avocat dela Cluj, care informându-se la societatea de asigurare, vă va putea da lămuriri cum stă chestia. Probabil va trebui să plătiți.

Dlul Dorofteiu Roman, codrean în Streza-Cârțișoara. Stupii îmbiați spre vânzare s'au trecut. Nu știm altă adresă de unde ați pute să căpătați stupi de frunte în coșnițe mobile. Mai bine ar fi, ca acum să vă comandați măcar 2 coșnițe mobile dela dl *Ioan Stroia*, măsor în Orlat, și în Maiu sau la începutul lui Iunie să vă cumpărați roi pentru a-i așeza în ele. Acesta ar fi modul cel mai lesnicios pentru a ajunge la stupi în coșnițe mobile și a începe cu stupăritul rațional.

Abonentului nr. 9959. Rosinchiinii sau strugureii se prăsesc mai în grabă prin răsădire; tot așa se face și întinerirea lor. Surceii tineri de rosinchini se taie de 30 cm. lungi și se împlântă

de jumătate în pământ. Desvoltarea prea încet a plantei în modul acesta este înlocuită cu o altă metodă: se scoate tufa întreagă de rosinchini, despărțindu-se în mai multe părți, și rădăcini având fiecare. Acum trunchiul bătrân se taie aproape de fața pământului, lăsându-se un surcel tiner, crescut din rădăcină numai anul trecut; acesta încă se retează puțin la virf. Cum se vede, întinerirea rosinchinilor se face foarte ușor. Ei nu sînt gingași ca pomii. Pentru gunoite e mai bun compostul.

Acați tineri pentru răsădit nu s'au imbiat spre vânzare în timpul din urmă. Cine însă ar ave este rugat a se adresa *Foii Poporului*, pentru-că se cer din mai multe părți. Ei însă se prăsesc ușor din sēmēntă și modul acesta îl recomandăm celor-ce au trebuință de acați mai mulți.

Dlul Nistor B. în Iam. Dacă sînteți începător în ale stupăritului nu vă recomandăm să vă încurcați cu matce rezerviste, făcându-vă spese, sigur zădarnice. Pentru-că dacă stupii au rămas mai de mult fără matce, în ei sînt deja matce false; ear' tractarea acestor stupi cere pricepere și înainte de toate multă experiență. Mai bine veți face așadar', dacă albinele din cele două coșnițe le veți mătura într'un colț al grădinei departe de stupină, firește într'o zi frumoasă. Coșnițele nu le veți mai pune la locul lor, astfel albinele vor fi silite a se adăposti în coșnițele vecine. Matcele false vor fi omorîte de albine; ear' stupilor ajutați cu albine, li-se va da și mierea din stupii măturați, și cu chipul acesta 3 stupi vor fi mai mult vrednici ca 5, din cari 2 cu matce rezerviste, cum intenționați a vă ajuta. Cu chipul acesta nu veți ave lipsă nici de recuisitele, ce ni-le cereți, fără a fi în stare a vi-le pute trimite.

D. P. în Bord. Ne-am informat în afacerea cu agenții și lucrul stă astfel: La prolongiri din provincă — o persoană vrednică de încredere, trebuie să adeverească că înainte ei s'a scris cambiul și că cunoaște în persoană pe cei-ce au scris. Astfel, dacă oamenilor le este greu a cerceta pe agent, pot merge la notarul să le adeverească subscrierile: fără de adevărită însă nu se poate. De altcum agenții au taxe anumite și trebuie să se poarte prevenitor cu oamenii, în cas contrar faceți arătare la direcțiunea băncii și dacă arătarea va fi îndreptățită, agentul respectiv va fi înlocuit cu altul.

Știri economice

Starea sēmēnturilor. Ministerul de agricultură al *Ungariei* publice următorul raport despre starea sēmēnturilor până la 1 Martie a. c. În jumătatea dintăiu a lunii Februarie a fost timp schimbăcios, mai mult domol, uscat. Ică-colea s'a început lucrarea pământului, și în unele locuri s'a sēvirșit sēmēnarea orzului și ovėsului. La 24 Februarie s'a pornit un ger mare, însoțit de zăpadă, în mai multe părți ale țerei; sēmēntura timpurie, care începuse a încolți, a suferit încâtva. În urma zăpezei, sēmēnturile de toamnă n'au prea suferit, astfel că în mare parte

au iernat bine. Vermii și șoarecii au cauzat pagube în unele locuri, însă cu toate acestea peste tot starea plantelor este îndestulătoare. Rapița este bunășoară, gerul dela 24 Februrie 'i-a stricat numai în unele locuri. Vântul puternic a făcut stricăciune sămănăturilor din pământurile năsipoase; pomii încă au suferit din cauza vânturilor mari. Viile în general au iernat bine. Pentru plantarea de vii nouă agricultorii au pregătit mult loc în decursul iernei. De nutrețuri pentru vite nu se simte lipsă; în unele locuri sunt chiar prisosuri.

La T.-Severin s'a înființat o societate de credit și economie sub numele de „Banca Mehedințului“.

Inițiativa acestei societăți se datește dlor T. D. Costescu, directorul liceului local, Take Băbeanu și M. Georgescu.

Capitalul social este de 290 mii de lei. Acum s'a ales consiliul de administrație și banca își va începe operațiile.

Tîrgurile de vite în Ianuarie. În Ianuarie s'au ținut în Ungaria — afară de Croația și Slavonia — 207 de tîrguri de țeară. Mai multe vite cornute s'au vîndut la tîrgurile dela Aiud, Lăpușul-unguresc, Sebeșul-săsesc, Ibașfalău și M.-Oșorheiu. În Giula a fost foarte bun tîrg de cai și de porci.

Tîrgul de țeară din Cluj. În 13 Martie c. și zilele premergătoare s'a ținut tîrgul de țeară de primăvară în Cluj. Tîrgul peste tot a fost slab cercetat. S'au mînat la tîrg 4—5 mii de vite și 5—6 sute de cai, dar' nu s'au vîndut decât 1136 de capete de vite și 184 de cai. Prețurile: o păreche de boi de cei mai buni 340—360 fl., mijlocii 250—280 fl., mai slabi 180—200 fl. Viței părechea cu câte 65—75 fl.

Vaci cu lapte una cu câte 85—100, sterpe, dar' bune 68—72 fl., slabe 55—60 fl. Bivoli părechea cu 180—200, bivolițe 80—90 fl.

Cai de ham, de cl. I. părechea cu 600—800 fl., cl. II. 350—500 fl., de călărit unul cu câte 180—300 fl., cai țărănești cu 20—50 fl.

Porci s'au mînat 133 de dărabe. Prețurile: scroafe mari, slabe una cu câte 18—22 fl., purcei 10—11 fl.

Bucate, maja metrică de grâu cu 8 fl. 60 până la 9 fl. 60; sêcară 7 fl. până la 7 fl. 40 cr.; cucuruz 4 fl. până la 4 fl. 10; ovês 5 fl. până la 5 fl. 10 cr.; orzul 5 fl. 20 cr. până la 6 fl.

Grădina de legumi. În zilele aceste va eși broșura »Grădina de legumi«, disertatiune poporală, rostită de Ioan F. Negrușiu, la adunarea generală a despărțământului XI. (Blaj) al »Asociațiunei«, ținută la 31 Iulie 1898 în Veza.

Broșura este de mare însemnătate pentru țeranul român. Atragem deci luarea aminte asupra ei. Dacă va eși vom mai scrie despre ea.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Școala poporală.

Școala poporală este un factor, care stă între familie și viața publică; ea e chemată spre a edifica puntea, care conduce din mijlocul familiei în viața publică. Ea trebuie să conducă tinerimea la o viață activă, să crească membri morali, virtuoși și activi bisericei, națiunei și patriei. Aceasta însă o poate face numai atunci, dacă va fi totodată institut instruitor și educător.

La fiecare obiect și pe fiecare grad să fie instrucțiunea și educațiunea totodată.

Nici-odată nu este iertat să se cultiveze numai o parte a facultăților omenesti, ci toate acestea să se cultiveze deodată; așa mințea și memoria, deodată cu voea și simțul.

În școala poporală (elementară) se pune basă întregii instrucțiuni. Aici trebuie să pună pruncul fundament la tot ce va învăța în viață. Deci școala elementară să cultiveze toate facultățile pruncului începător, ca să-l facă capabil pentru științele cari va avea să le învețe în decursul tinerețelor; să-i cultiveze facultatea intuitivă și cugetătoare, memoria și fantasia, să-i îndrepte simțurile, să-i întărească conștiința și să-l aducă în starea de a se pute exprima chiar, corect și liber în vorbire, ca astfel să devină capabil pentru instrucțiune. Pruncul când vine în școală, aduce cu sine unele impresiuni primite din afară, și e datat a vorbi despre acestea, dar' mai cu seamă numai prin vorbe singuratică, că nu știe împreună cuvintele în construcțiuni corecte. Apoi impresiunea, care o face asupra lui cutare obiect, încă e numai superficială, de oare-ce nu știe să privească și să cerceteze pe deplin obiectul respectiv, sau să asculte la toate acelea ce aude, și de multe-ori vorbește despre cutare lucru, fără de a judeca și cugeta la aceea ce vorbește; ba de multe-ori nici nu este în stare de a pricepe pe învățătorul.

Deci școala poporală înainte de toate, trebuie să învețe pe copil a privi, cugeta și a vorbi. În legătură cu acestea — cari să continue în anul întreg școlastic — să-i învețe a scrie, ceti și calcula. Și fiindcă toate afacerile școlai creștine se bazează pe religione, așa și școala poporală trebuie să țințească cătră cultivarea religioasă-morală a pruncilor incredințați ei, că omul fără religione nu are conștiință, ear' cel fără conștiință înceată a mai fi om, ci este viperă nutrită în sînul maicei sale, națiunei și patriei, fiind mai mult spre stricare decât spre folos; acestia sînt în stare a-și trada chiar și maica lor, națiunea, părinții, frații și toate, pentru scopurile lor particulare, pentru-că nu au conștiință, care inspirată de credința în religione, ar pute să-i mustre și să-i abată dela împlinirea faptelor infernale. Și a crește atari indivizi nu poate fi scopul școlai poporale.

Cu aceasta cred că ar fi destul material deocamdată în »Școala română«, de unde se pot orienta cum am zis și unii dintre frații mei colegi mai tineri în această carieră. **George Buca**, învățător.

Un cuvînt cătră domni învățători.

Lunile Martie și Aprilie sînt lunile rînduite de D-zeu, între altele, pentru strămutarea și altoirea pomilor. Învățătorul conștiințios și plin de rîvnă pentru binele seu și al poporului a făcut deja pregătirile de lipsă pentru acest scop. În școala de pomi el are mulțime de pomișori gata spre altoire. Surceii de altoit 'și-'i-a tăiat încă din Februarie, ceara de altoit și materia de legat le-a procurat de mai nainte, asemenea și firezul și cuțitul de altoit.

Învățătorul începător, care n'a avut când să-și prășească pădureți de altoit, nici dela înaintașul seu nu 'i-au rămas, în orele libere cutreeră bărbătește cu școlarii prin păduri și vii după pădureți de altoit. Dar' ol s'a îngrijit și pe altă cale, ca să nu rămână măcar pe viitor fără pădureți. În toamna trecută a sămănat câteva straturi cu sîmburi de poame, și cetind că din cutare grădină a statului sau din partea cutărei Reuniuni agricole se împărțesc pomișori grațuit, a cerut și dînsul.

Cu chipul acesta învățătorul, adevăratul învățător, nu lasă să treacă nici o primăvară fără a produce ceva și pe terenul pomăritului. Cât e ziua îl vezi în grădină, parte singur, parte încunjurat de școlari și chiar de poporeni, pe cari îi învață cu cuvîntul și cu fapta, cum se scot pomii, cum se fac gropile, cum se plantează, cum se altoesc, cum se curăță de omide, de crânji și coaje uscată ș. a.

Cutare om îl chiamă să-și altoiască 2—3 pomișori aduși din pădure și el merge bucuros, dar' chibzuește întotdeauna ca de față să fie și alți plugari, ca și ei să învețe meșteșugul altoitului.

Astfel lucrează învățătorul vrednic. Și care dintre învățătorii nostri n'ar dori să fie numărați între acestia?

Toți învățătorii știu cum se face prășirea și nobilitarea pomilor. Datorință sfîntă au prin urmare ca talantul acesta să nu-l ascundă, ci să câștige cu el alți talanți. Ear' aceasta se poate ajunge numai punînd la o parte prejețul și nepăsarea și îmbrăcîndu-se cu zeoa hărniciei.

Fiți pururea trezi, domnilor învățători, căci prin această trezvie vă faceți înși-vă un viitor mai fericit și cu viitorul d-voastre veți pregăti un viitor de aur și pentru iubitul nostru popor!

Îngrijiți dar' și de cultivarea pomilor!

Din Chior.

— Adunarea învățătorilor. —

Finteușel, la 9 Martie n. 1899.

În nrul 1 al prețuitei reviste »Foaia Poporului« se vorbește despre Reuniunile învățătoresți.

Reuniunile învățătorilor gr.-cat. din diecesa Gherlei, nu le înșiră toate, de oare-ce, după-cum se zice în urmă, — se așteaptă, ca cei-ce cunosc împrejurările să scrie despre dînsule.

În diecesa gr.-cat. a Gherlei s'a înființat în anul trecut 1898 o Reuniune

învătătoarească cu titlul »Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din comitatele Sătmar și Ugocia aparținători diecesei Gherlei«, al cărei president actual este veteranul învățător Atanasiu Lupan din Baia-sprie, notar este zelosul și harnicul învățător din Baia-mare Ioan Lessian. Statutele acestei Reuniuni s'au aprobat de către înaltul minister de culte și instrucțiune publică în Budapesta, la 20 Aprilie 1898, sub nr. 22.227.

Nu voesc a repeți acum despre această Reuniune, căci s'a scris 'mi-se pare într'o foaie la timpul seu, — mă voiu mărgini numai la Reuniunea filială din tractele protopopești ale Mireșului și Șomcutei-mari, căci Reuniunea se compune din 8 tracte protopopești și fiecare tract formează o Reuniune filială, al cărei president este protopopul tractual, care nu cade sub alegere.

Aceste 2 tracte în adunarea constituantă, ținută în Șomcuta-mare, la 24 Octomvrie 1898, s'au contopit în o Reuniune filială, care are 21 membri ordinari (învătători).

Această filială, adunarea ordinară de primăvară 'și-a ținut-o azi, în sala școlii gr.-cat. române din Finteușel.

Deja la 8 ore, elevii școlii erau toți adunați la școală în haine de sărbătoare și împreună cu un număr frumos dintre învățătorii sosiți și cu harnica învățătoare din Șomcuta-mare, d-șoara Rafila Pavelea, în frunte cu bravul president dl Ioan Sêrbu, protopopul Șomcutei-mari, — dela școală au plecat în cea mai mare ordine la sfânta biserică, unde a celebrat serviciul divin on. d. Alexandru Péter, preotul local, — la care serviciu au participat și un număr foarte frumos dintre poporeni, bărbați și muieri.

Cântările dela sfânta liturgie au fost executate de către corul elevilor, instruat fiind de dl învățător local Ioan Belbe, ajutat fiind în instruirea corului și de iubita sa soție născ. Regina L. Danciu, acompaniat de învățătorii prezenți.

La finea sfintei liturgii, protopopul a ținut o vorbire frumoasă, în care a arătat poporenilor scopul convenirilor a Reuniunilor învățătoarești, și că pot fi Finteușenașii măreți, când învățătorii 'și-au ales comuna lor pentru convenire, — invitându-i să iese și ei parte la adunarea învățătorilor.

De acolo s'au dus ear' în cea mai exemplară ordine în școală, unde după deschiderea ședinței a urmat prelegerea de probă din »istorie« despre »Marc Coriolan«, ținută prin învățătorul local Ioan Belbe.

Școala e în ordine, ceea-ce dovedește, că Finteușenașii dau mult pe creșterea și instruirea pruncilor lor. Sânt vrednici de laudă deoparte conducătorii poporului de acolo, de alta poporul — pentru-că ascultă și împlinesc sfaturile date de conducătorii sei.

La adunare au fost de față ca oaspeți on. d. Alexandru Péter, preot și dl Ioan Merlaș, învățător pensionat din loc și poporeni, pe cari sânt norocos a-i înșira aci, pentru-ca dela acestia să iese exemplu și alții din alte comune, eată dar câți și cine au fost: Simeon Petrică, jude com.; Simeon Dereban, Georgiu Sabó, Pavel Varga, Ioan Herțeg,

Teodor Mate, Gregoriu Mercaș, Alexiu Varga, Ioan Sava, Ioan Tibil, Alexandru Varga, Ioan Varga, Ioan Dereban, Vasiliu Varga, Andreiu Sava, Ioan Belbe, Atanasiu Belbe, Ioan Sava, Simeon Varga, Georgiu Nodiu, Ioan Dereban, Dumitru Gherasim, Ioan Prus, Ioan Demetriu, Ioan Gherasim, Nicolau Belbe, Ioan Rațiu, Andreiu Mate, Ioan Marc, Ilie Ionuț, Ioan Fanațan, Samoil Fane, și muierile: Parasca Sabó, veduva Ana Mociran, Anișca Varga, Sofie Marc, Floare Sava, Anica Popoviciu și Maria Popoviciu, cari toți ascultau cu mare băgare de seamă la propunerea dlui Ioan Belbe, învățător, căci 'și-a ales o materie de propus dintre cele mai interesante. La vorbirea Veturiei, a mamei lui Coriolan, muierile prezențe au lăcrămat și se vedea de pe fețele lor, că aprobează purcederea Veturiei față de fiul seu.

După finirea prelegerei de probă a urmat cetirea protocolului adunării trecute și raportul despre activitatea oficialilor Reuniunii. Adunarea l-a luat la cunoștință, aducând mulțumită protocolară notarului Reuniunii, dlui Stefan Pop, învățător în Posta, pentru compunerea fidelă a aceluia.

După aceasta a urmat constatarea membrilor absenți și înscrierea membrilor noi. Absenți au fost învățătorii: Vasiliu Achim din Remetea, Alexandru Pop din Hlapuș, Ioan Bonați din Remeti, Simeon Ciurtea din Buteasa și Corneliu Lazar din Colțirea-Bocinta.

Lui Simeon Ciurtea și Corneliu Lazar, pentru-că au absentat și dela adunarea de toamnă și până acum nu 'și-au trimis scusele în scris, li-s'a dictat pedeapsa de câte 1 fl. v. a., ear' pentru absența dela această adunare se așteaptă scusele. Ca membri ajutători s'au înscriș: Dl I. Merlaș, învățător pensionat și Simeon Petrică, jude com., solvind câte 1 coroană; Atanasiu Belbe, Gregoriu Mercaș și Ioan Demetriu, solvind câte 50 fileri.

A urmat apoi disertațiunea despre »Necesitatea și modul câștigării autorității învățătorului pe terenul învățământului poporal«, cetită și compusă de dl Aurel Bodea, învățător în Mireș.

După aceasta a urmat criticarea prelegerei de probă și a disertațiunei, după puține desbateri și combateri, prelegerea s'a aflat că a fost foarte bună și disertațiunea instructivă și compusă cu diligență.

Adunarea proximă a decis a se ține în Remetea, învățătorul va propune din »scriptologie«, ca temă de disertat s'a ales »Cultivarea și folosul pomilor«, ca disertant ordinar este denumit dl Aurel Cotoț, învățător în Iadera și suplent Nicolau Cotoț, învățător în Hossufalău.

S'a consultat apoi în conferență despre foile pedagogice și au decis, ca »Foaia Poporului« să o primească ca foaie oficioasă a acestei Reuniuni filiale și e obligat a 'și-o procura fiecare învățător din buzunarul seu, însoțit cu careva dintre poporeni, căci o cetește și poporul foarte cu plăcere. Ear' cu privire la »Foaia școlastică«, ce apare în Blaj, s'a conerezut biuroul (președintele și notarul), ca să se roage de

comitetul central al Reuniunii, ca acela să facă pașii de lipsă la autoritățile bisericesti ca să lase prenumărarea aceleia pentru bibliotecile școlare, din visteria bisericii ori a școlii respective.

După acestea, presidentul mulțumind celor prezenți pentru viul interes ce-l arată față de cauză și pentru buna înțelegere dovedită întru toate desbaterile, declară ședința de închisă, ear' dl învățător local învită pe toți la prânz și așa toți învățătorii dimpreună cu dl president și d-șoara învățătoare, dela școală s'au dus la locuința proprie a dlui Belbe, unde au fost primiți deoparte de către o muieră bătrână și cinstită, pe a cărei față s'a putut ceti bucuria și îndestulirea, — care muieră a fost mama dlui învățător, de altă parte de iubitoarea soție a d-sale.

Într'adevăr, învățătorii din aceste tracte au văzut, că și învățătoarea din Șomcuta, d-șoara Rafila Pavelea, nu ca o muieră, ci ca un bărbat lucră pentru înaintarea în cultură a poporului român.

În decursul prânzului, după zicala, că »Românul nu poate bea, de nu închină pocalul seu cuiva«, așa și aci au fost mai multe toast, șirul toastelor l-a început bravul president dl Ioan Sêrbu, protopop, dînsul a ridicat toastul pentru sănătatea Excelenței Sale dlui episcop al Gherlei dl Ioan Szabó și a Magnificenței Sale dlui Ioan P. Papiu, canonic și inspectorul școlilor diecesane.

După aceasta, notarul filial dl Stefan Pop, învățător în Posta, desfășurând chemarea dascălească atât de grea, și că scopul numai prin lucru și osteneală se poate ajunge, a arătat că devisa dascălimei, trebuie să fie »lucru și osteneală«, îndemnând pe colegii sei a lua exemplu dela dl president, care nu cruță lucru și osteneală pentru ajungerea scopului sublim ce-l are chemarea dascălească, ridică pocalul în sănătatea dlui president, dorind ca bunul D-zeu să dăruiască națiunii române astfel de bărbați, cât de mulți (între vii strigări de: să trăească dl president, se golesc pocalele).

Vicepresidentul Reuniunii, dl Teodor Blaga a toastat în sănătatea d-șoarei Rafila Pavelea și în sănătatea bătrânei mame a colegului Belbe, precum și în sănătatea notarului Reuniunii filiale a dlui Stefan Pop, căci lui îi cade cea mai mare parte din lucrurile Reuniunii.

Stefan Pop, notarul Reuniunii filiale a mai toastat pentru dl preot Alexandru Péter, care a celebrat sfânta liturgie și având ceva cauză oficioasă nu a putut lua parte la prânz, — mai încolo, zicând, că ori-cine învață mai mult din exemplu, și precum învățătorii trebuie să fie modelul bărbaților din comună, așa și soțiile lor, d-nele învățătoare trebuie să fie modelele muierilor din comună, — a toastat pentru virtutea și căsnicia femeilor române. A mai toastat încă pentru Atanasiu Lupan, presidentul Reuniunii generale și pentru Ioan Lessian, notarul aceleia, precum și pentru fostii sei învățători, cu cari a devenit coleg — adecă pentru Ioan Belbe, învățător în loc și pentru Teodor Blaga și Elia Pop, din Șomcuta-mare. Dl Elia Pop, la această adunare din ceva cauză nu a putut fi prezent decât cu spiritul.

Dl Ioan Belbe a tostat pentru sănătatea colegilor și a oaspeților pe cari fu norocos a-i vedea în casa și la masa d-sale.

După aceea dl president mulțumind căsanilor pentru prevedere și dorind deplină sănătate mamei dlui învăț. Belbe declară masa de ridicată.

După ridicarea mesei, d-na învățătoare din loc, excelenta cântăreață, acompaniată de câțiva învățatori, invesele pe ascultători cu câteva cântări naționale frumoase, — apoi cam la 5 ore d. a., cu la revedere în Remetea (căci mai curând nu se vor pute întâlni cu toții dimpreună) părăsire Finteușelul, cei din depărtare cu trăsuri, — cei din apropiere »per pedes apostolorum«.

Eată dar' folosul mare ce-l aduc Reuniunile învățătoarești, atât pe terenul învățământului, cât și pe terenul social. Până a nu se înființa Reuniunile, nu pot crede că se cunoșteau învățătorii câte dintr'un tract protopopesc, acum eată că au ocaziune a-și împrumuta și alte cunoștințe unul altuia.

În Chior azi toți se cunosc, mai înainte încă s'au cunoscut, și nici vorbă, că Chiorul nici-când nu a fost mai pe jos ca alte părți locuite de Români, — dar' după-cum s'au început lucrurile acum putem zice, că »Chiorul nu a fost, ci va fi«.

Gugulian.

Răvașul școlii.

Pentru școli și învățatori.

Eată punctele principale ale activității școlare în România, sub actualul ministru dl Haret: Școala de adulți. — Grădini școlare. — Cărți copioase săraci. — Cantine școlare. — Bibliotecă populară. — Tablouri comemorative ale ostașilor morți în 1877/78. — Sărbări naționale. — Fondarea revistei populare »Albina«. — Tablouri pentru istoria patriei. — Organizarea conferențelor didactice. — Cursuri de desen. — Aplicarea dreaptă a legilor instrucției. — Medalii pentru »răsplata muncii de învățământ«. — Reforma învățământului secundar și superior. — Ușurarea muncii învățătorului dela sate. — Ridicarea vasei învățătorului dela sate.

Școli în Dobrogea. Dl Ioan Neștescu, prefectul județului Tulcea, a luat inițiativa de a înființa în județ școli primare practice de agricultură, de pescuit, de dogărie, viticultură și pomologie.

Deocamdată se vor înființa școli de pescuit în comunele Mahmudia, Isaccea și Măcini; școli de agricultură în Cataloi, Enisala și Casâmcea, și o școală de dogărie cu aplicațiuni de viticultură și pomologie în comuna Nicolitel.

Școlile din Olanda. În Amsterdam salele claselor sânt mici, cuprinzând de obicei numai 20 până la 40 sau cel mult 50 de elevi. În număr mijlociu un învățator are 33 de elevi, și numărul acesta — zice un memoriu în »Reforma Pedagogică« — este prea mare, căci un fruntaș (la miliție) n'are nici-odată mai mult de 12 recruți. Timpul de clasă este 5 ore pe zi. La fiecare școală din Amsterdam se află o sală de gimnastică; nicăiri nu se află bănci mai mari decât pentru doi școlari.

Deși școlile au multe mijloace de instruire, totuși în multe școli elevii prepară din lut și din carton lucruri, precum: mere, pere, case... Cu lucrările

acestea manuale se îmbină exerciții de vorbire, de scriere, de desen și de so-coteală.

În musoul școlar din Amsterdam se poate vedea tot ce s'a produs pe terenul didactic. Multe comune, când vor să clădească o școală, trimit acolo câte un învățator, în calitate de delegat, ca să observe ce s'ar pute cumpăra pentru școala lor, potrivit cu bugetul comunei.

»Foaia Școlastică«. Organ al »Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș«. Apare în Blaj la 1 și 15 a fiecărei luni. Abonamentul pe an 3 fl. v. a. Pentru România 10 lei. Anul I., nr. 3 din 15 Martie 1899 are următorul cuprins: Baza educației este autoritatea și respectul, de m. — George Șineai de Șineu și școlile populare române (continuare), de prof. Ioan Rațiu — Științele naturale în școala populară (continuare), de Teodor Vandor. — Educațiunea fizică școlară, de N. Pop. — Bibliografie. — Diverse. — Posta redacțiunii.

»Școala Viitoare«, revista societății învățătorilor și învățătoarelor din România. Apare lunar în Ploiești. Abonamentul pe an 250 lei pentru societari, 5 lei pentru nesocietari, 6 lei pentru străinătate. Anul II., nr. 1 din Februarie are următorul cuprins: Comitetul de redacție al »Școlii Viitoare« pe anul al II-lea, de C. Ionescu-Lungu. — Declarațiune, de * — Unirea face puterea, de Andreiu Marinescu. — Institutul francez, de I. Cambier. — Educațiunea fetelor la țară, de Maria Dumitrașcu. — Dela primul nostru congres, de A. M. Michaelescu. — Unificarea școlilor normale, de I. Dumitrașcu. — Cronica, de Remus. — Practica pedagogică, de I. Voiculescu. — Să ne înscriem în societate, de C. Ionescu-Lungu. — Din sericicultura învățătorului, de Gepoper. — Statutele societății învățătorilor din România, de * — Știri școlare, de L. — Posta noastră, de C. I. L.

Apel. Subscriții, în numele despărțământului »M.-Uioara«, aparținător »Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș« ne permitem a apela cu toată căldura pe această cale la toți binevoitorii și spriginitorii progresului popular și a causei școlare, să binevoiască a ne spriginii prin donațiuni de cărți, foi, reviste ș. a., la înființarea unei biblioteci a Reuniunii învățătorilor din acest despărțământ.

P. T. donatori sânt rugați cu tot respectul să binevoiască a trimite eventualele donațiuni la adresa lui Teodor Trombițaș, învățator gr.-cat. în Grind (Gerend), p. u. Loco. Donațiunile se vor cuita cu mulțumită pe cale ziaristică.

Grind, la 21 Martie 1899.

Teodor Trombițaș, Ioan Deva,
președintele desp. M.-Uioara. notar.

CRONICĂ.

VANDALISM UNGURESC.
Din prilejul »marei zile« de 15 Martie, în Boroșineu au fost sparte ferestrele dela casa avocatului român Feier, ferestrele școlii și bisericii române. Tot atunci au fost sparte ferestrele casei dlui prot. Telescu din Arad. **De ce? Fiindcă nu erau iluminate în onoarea rebeliunii.**

Așa știu Ungurii să-și sër-beze zilele mari, cu vandalisme! Rușine!

Ședință literară, în anul acesta a 2-a, s'a ținut aseară în »Reuniunea sodalilor români«. Dl președinte Victor Tordășianu afle-și răsplată și mângăiere într'aceea, că nu înzădar s'a ostenit până a pus la cale astfel de ședințe literare publice, așa de mare folos pentru meseriașii noștri, căci, pot zice, coa de aseară a întrecut pe toate. La 8 ore deja, ambele sale ale Reuniunii erau ticsite de ascultători meseriași, măiestri

și sodali, membri ai Reuniunii, între cari o frumoasă cunună de doamne și domnișoare, care cu dor așteptau deschiderea ședinței. S'a și întâmplat, căci la orele 8^{1/2}, dl președinte printr'o scurtă, dar' frumoasă vorbire, provoacă pe sodalul Valeriu Grindean a se produce cu ceea-ce s'a pregătit pentru astă-seară. Dl Grindean a cetit și pe urmă a explicat binișor frumoasa poveste »Astronomul și doctorul«, la sfârșitul căreia a fost viu aplaudat. — Punctul 2 a fost monologul »Negustorul și nărodul«, predat de domniul Ioan Marcu și Stefan Duca, ambii culegători - tipografi, cari asemenea au fost aplaudați. Domniul Marcu și Duca dacă-și vor însuși mai bine declamatul și predarea respicată a cuvintelor, cu altă ocaziune vor delecta și mai mult pe ascultători. — La punctul 3 am avut onoarea de a asculta pe dl Pavel Cotoșiu, cleric abs. și canonic, care a binevoit a coti o foarte instructivă și folositoare prelegere despre »Visuri și însemnătatea lor«. Dl Cotoșiu a făcut foarte bine, căci ca unul neapartinător cercului meseriașilor a binevoit a-și da concursul seu la o astfel de ședință, prin ce numai curaj a insuflat în tinerii noștri meseriași, pentru care îi exprimăm mulțumita noastră, rugând să nu fim uitați nici cu altă ocaziune. — Ultimul punct a fost al dlui G. Mușiu, culegător-tipograf, care, ca totdeauna, ne-a făcut să rîdem prin declamarea unei poezii comice. Dl Mușiu a declamat cum știe dînsul, când e vorba de a face în ascultători voce bună, și noi l-am aplaudat, căci a meritat. — Cu aceste dl președinte, mulțumit, și cu tot dreptul, a închis ședința, ear' noi am mers fiecare, pofindu-ne, cu cuvintele de încheiere ale dlui Cotoșiu: *visuri curate!*

Un membru.

Fiul lui Barițiu. Vinerea trecută a răpăsat aici Ieronim G. Barițiu, fiul marelui George Barițiu. Acest sfârșit a fost o mântuire pentru sërmanul om, care suferea de mult. Știrea a stîrnit pretutindenea durere și compătimire.

Asupra casului primim dela »Albina« următorul anunț funebru:

Ieronim G. Barițiu, funcționar în pensiuie al institutului de credit și de economii »Albina«, după lungi suferințe a răpăsat în Domnul azi dimineață la 3 ore, în etate de 51 ani.

Înmormântarea se va face Luni, 20 Martie, la 3 ore după amiază din casa rece a institutului alienaților din Sibiu, în cimiterul gr.-or. din Suburbiul inferior.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Sibiu, 18 Martie 1899.

Funcționarii institutului de credit și de economii »Albina«.

Înmormântarea s'a făcut Luni d. a. La 3 ore trista capelă dela sanatorul din Sibiu era plină de un public ales. Dintre rudenii era de față sora răpăsatului, d-na Boldea din Turda cu fiul seu Dr. Aurel G. Vlad, dl Mih. Bontescu, avocat în Hațeg și Arseniu Vlaicu, directorul școlilor comerciale din Brașov. De față mai mulți membri din direcțiunea »Albinei«, al cărui funcționar a fost răpăsatul, și aproape tot corpul funcționarilor, în frunte cu dl P. Cosma, directorul executiv, I. Papiu, Dr. Vercerdea, Lucața, Dr. Octavian Russu, Dr. S. David, etc.

Ceremonialul l'a sërșit părintele Constantin Dimian, administrator al parohiei din suburbiul din jos. Un lung cortej, cu foarte multe trăsuri a însoțit sicriul răpăsatului până la cimitir, unde a fost așezat spre vecnică odihnă, aproape de mormântul lui Nichi Popovici, regretatul cântăreț.

Asentările în comitatul Hunedoarei s'au defipt pe următoarele zile: Pentru *Orăștie*: 5 Aprilie, cei din jur 7 și 8; *Petroșeni*: 10, 12 și 13; *Pui*: 14 și 15; *Hațeg* (jurul): 17, 18 și 19; *Hațeg* (oraș): 20; *Deva* (jurul): 21, 22 și 24; *Deva* (oraș): 25; *Geoagiu*: 26 și 27; *Hunedoara*: (jurul): 3 și 4 Mai; *Hunedoara* (oraș): 5; *Ilia*: 8, 9 și 10; *Băia-de-Criș*: 13 și 15; *Brad*: 16, 17 și 18.

Necrologe. Primum următorul anunț funebral: Subscrișii cu inimă frântă de durere aduc la cunoștință, că preaiubita soție, dulcea mamă, fată, soră și consăngeană *Maria Todoran* născ. *Ciomor*, după un morb lung și plin de suferințe, în al 35-lea an al vieții și 18 al fericitei căsătorii, în 20 l. c., la 1 oră după amiază provăzută cu Sf. Sacramente ale muribunzilor — 'și-a dat blândul seu suflet Creatorului.

Osămintele scumpe decedate se vor astruca în 22 l. c. st. n., la 3 ore după amiază, în cimiterul comun; ear' sf. mise funebre se vor sërba la 28 l. c. st. n. dimineața la 8 ore în biserica gr.-cat. din Candia și în biserica romano-catolică, la cari acte funebre s'invită toți consăngenii și cunoscuții. Fie-'i țărina ușoară și memoria în veci binecuvântată! *Gherla*, la 20 Martie 1899 st. n. *Andrieu Todoran*, ca soț; *Maria*, *Andrieu*, *Nicolae*, *Iosif* și *Alexandru* ca fiică și fii; v'ed. *Juliana Ciomor* n. *Mateiu*, ca mamă; *Rosalia Ciomor*, *Ioan Ciomor*, ca frați.

— *Teodor Hurducaci*, învățător, ca soț; *Anastasia*, ca mamă; *Elie*, *Ana*, *Ioan* și *Ludovica*, ca frați; *Elena*, *Stefan*, *Ana* și *Vasile*, ca cumnați și cumnate; *Floarea* și soțul ei *Simion Moldovan*, ca unchi și alți numeroși consăngenii, aduc la cunoștință moartea repentină a iubitei soție, fiică, soră etc.: *Flora Hurducaci* n. *Diugan*, întemplată în 15 Martie st. n., la 4 ore a. m., în al 26-lea an al vieții și în al 4-lea an al fericitei sale căsătorii. *Cojocna*, la 16 Martie 1899. În veci amintirea ei!

Din Panticeu. Aflăm că comuna Panticeu nu e curat românească. Focul a fost isbucnit în partea mestecată, așa că între cele 39 familii păgubite numai 19 s'nt române. În urma focului s'a constituit în comună un comitet, care a adunat bucate și împărțit peste 1500 ferdele de grâu și cucuruz. Din acestea au fost împărțâșiți, după nrul membrilor din familie, 17 familii române, 16 maghiare și 1 Jidan. — Comunele din jur *Dârgea*, *Borșa*, *Elciul*, *Dragul*, *Olpretul*, etc. au dat bucate în frumoase cantități, și vestminte. Banca din Panticeu a dat 100 fl. Din *Reghin* s'au trimis 250 fl.

Ajutor dela frați. Auzind despre focul din Panticeu câțiva chelneri dela hotel *Capșa* din *București* au trimis d-șoarei *Felicia Rațu* suma de 6 lei, ca ajutor pentru nenorocii frați. Eată numele acestor buni oameni: *George D. Albu* 3 fr.; *Ioan N. Seracul* 3 fr.; *Nic. I. Helmu* 1 fr. — Banii s'au trimis dlui *I. Hăfiegan*, protopop în *Dârgea*, principalul colectant.

O nenorocire s'a întemplat în comuna *Feneșul-săsesc*, în 13 Martie. O biată de femeie s'a dus la *Someș* spre a-'și spăla niște vase. Nu știe nime cum a picat, destul că apa a răpit-o, deși fiind mică. Niște ficiori au văzut-o acățată de o răchită și au scos-o, dar' biata femeie 'și-a fost dat ultima suflare. A rămas un văduv cu 2 orfani.

Ne mai pomenită batjocură, spun ziarele unguerești, roșii de mânie, s'a întemplat la 15 Martie în *Seghedin*. Anume în ziua aceasta »sfântă« călugărul *Stupek János* a ținut în capela de acolo o vorbire despre însemnătatea zilei și despre *Kossuth Lajos*.

A spus între altele călugărul, că *Kossuth* drept răspuns la rugămintele deputațiilor naționalităților, arogant a arătat spre sabia cu care era încins și a zis, că »aceasta va hotărî acum«. Apoi a zis: »În *Bănaț*, *Bacău* și *Ardeal* și-

roaiele de sânge au curs numai pentru procedura smintită a lui *Kossuth*! Această reamintire și după un șir atât de lung de ani și azi ne umple inimile de groază și indignare. Pentru ruriile de sânge versat s' răspundă acum sufletul poruncitorului acolo în cer, în fața *Dumnezeului* scaun de judecată«.

Patrioții din Seghedin și presa maghiară varsă foc de mânie și înjură unguerește — doar' pentru-că *Stupek* le-a spus adevărul.

»**Viața**«, prima societate cooperativă pentru fabricarea pâinei, în *București*, — care abia de câteva zile 'și-a început lucrarea, a dat *Ligei culturale* 200 lei.

Din Cămpani ni-se scrie: În săptămânile trecute cu prilejul căsătoriei frumoasei fete a primarului comunal, cărturarul *Oniga Dale*, s'a întemplat un lucru urit, care numai rușine face satului și neamului întreg. Înainte de a merge mirii în sfânta biserică s' se cunune, s'au dus la matriculant în satul vecin »ca s'-'și scoată pășuș după legea căsătoriei civile« și spre indignarea tuturor, mirii s'au dus în haine de s'erbătoare — mireasa cu cununa pe cap, ca înaintea sf. altar. — De când s'au introdus noile legi, atât de mult nime nu 'și-a uitat de sine. Rușine s' le fie la miri și la părinții lor!

77 biserici — licitate. Se înțelege că în *America* s'a întemplat. Acolo atât de multe s'nt sectele religioase, încât s'a întemplat și minunea că în orașul *Chicago* 77 biserici au rămas numai cu popa și cu clopotarul. Credincioșii au trecut la alte legi. Bisericile rămase fără stăpân s'au licitat din partea orașului și banii incurși s'au dat pentru scopuri filantropice.

Din comuna Vale. Privitor la cele publicate în nrul 9 al *Foii Poporului* despre învățătorul provisor din *Vale*, ne scrie însuși învățătorul un răspuns mai lung, din care dăm următoarele:

»Cu absențiile e astfel — scrie dl învățător: — neînmatriculându-se mai mulți elevi și fiind timpul înaintat prin *Noemvrie*, s'au trimis conspectele absențiilor școlare cu cei neînmatriculați primăriei comunale spre a lua dispozițiile necesare. Pedepsele nu le-am dictat eu, ci forurile mai înalte competente. Cu cei trecuți de 15 ani lucrul stă astfel: O copilă, din greșeală nu a fost indusă în matricula botezaților, părinții însă la prima matriculare în clasa I. au declarat, că fata e născută în 10 Aprilie 1884, ceea-ce până acum au și susținut, ear' anul acesta, pentru de a nu mai cerceta școala de repetiție a făcut-o mai mare. Prin urmare eu, precum am aflat în protocoale, așa am și indus-o, dându-o în lista absențiilor, făcându-'mi numai datorința și având ordin a trimite în 1-a și a 15-a a fiecărei luni absențiile școlare primăriei comunale. În ce privește pedepsele, despre scălușe, au făcut din țințar armăsar. Având câțiva elevi mai petulanți, la cari toate pedepsele aplicate nu au avut efect și neștiind ce pedepse s' mai aplic, văzând că în continuu vorbesc, 'i-am silit s'ă fină un *lemnșor*, poate de un cm. lung între dinți timp de 2-3 minute, crezând, că astfel rușinându-se de elevi se vor îndrepta; *pedeapsa s'a aplicat la 2 sau 3 școlari odată numai*. Cu apăsatul nasului pe perete e un neadevăr, pentru-că învățătorul are alt lucru în școală, nu de a-'l ține pe elev cu nasul apăsător. *Pedeapsa* a constat în aceea, că elevul respectiv pedepsit trebuia să stea cu fața aproape de perete«.

Dând aceste, constatăm, din însuși răspunsul dlui învățător, că a aplicat pedepse de felul celorla amintite în nr. 9, numai cât zice, că »scălușul« a fost un

lemnșor etc. Ei, dle învățător, unde nu este foc, nu e fum și la nici un cas *lemnșorul* d-tale nu este mijloc pedagogic. De altcum credem, că adevărul s'ar pute constata mai bine prin o cercetare a superiorităților școlare, a căror atențiune o atragem de nou asupra acestui cas.

Pentru măiestri. Din *Tîrnova* ni-se scrie, că acolo se află un tinăr cu purtare bună, care dorește a îmbrățișa o meserie oare-care, cu deosebire măsuritul. Măiestrii, care ar av' lipsă de vre-un învățcel, s'nt rugați a se adresa la *Petru Dalea*, învățător român gr.-or în *Tîrnova*, posta *Reșița* (*Resiczabánya*).

Plantare de pomi. *Duminecă*, la 2 Aprilie n. c. Reuniunea română agricolă va sădi pomii (meri pătuli) meniți pe seama membrilor din *Tălmăcel*. Acești membri s'nt poftiți a-'și întocmi câte o groapă de 1 metru largă și 1/2 metru adâncă. Pământul cel deasupra, fiind mai bun, trebe pus de o latură, ear' cel din fund, ca mai slab, de cealaltă latură a groapei.

Omor și osândă din cauza usurei de bucate. În zilele trecute s'a pertractat la tribunalul din *Ciaba* procesul țeranului *Ioan Czirják*, ucigașul agentului *Martin Rosenberg*. *Czirják* v'nduse lui *Rosenberg* bucate pe termin, cu 6 fl. maza metrică. Recoltă nu a fost și *Czirják* n'a avut de unde lifera agentului bucatele v'ndute, ear' agentul a scos la dobă casa și toată averea mobilă a bietului țeran. Amărit de acest lucru, *Czirják* a împușcat pe agentul *Rosenberg*. Tribunalul, luând în considerare că acusatul e jertfă a usurei de bucate, l'a osândit la temniță numai de șese luni.

»**Și-a aprins casa.** Din *Tohanul-vechiu* ni-se scrie, că în zilele acestea a luat foc casa și prăvălia neguțetorului *G. A. Popa*. Când s'a dus satul să stingă focul, s'au aflat la pragul dela ușa tinzei două sfoare înmuiate în petrol și legate cu un butoiu de petrol din prăvălie. Una din sfoare a fost aprinsă și focul s'a dus pe ea, cuprinzând casa întregă în flacări. Bănuindu-se că însuși proprietarul casei a pus focul acesta, gendarmii l-au deținut atât pe el, cât și pe soția sa.

POSTA REDACȚIEI.

Abonentului nr. 284. Noi expedăm foaia regulat și astfel nu noi s'ntem de vină. Te rugăm a ne împărțâși, cari nri s'au pierdut, ca s'-'i trimitem de nou.

Un vechiu abonent în Șdioara. Scrisori neiscălite nu publicăm.

»*Popa*« în *A.* Scrisoarea se ocupă cu lucruri personale; nu se poate publica.

G. P. și I. M. în Telciu. Nu e vorba de cine a scris, ci ce a scris. Dovediți că cele scrise s'nt neadevărate și vom publica. Cu o simplă negare aceasta nu se poate.

I. N. în Intregalde. Este cartea: »Păzitorul de pădure«, de *Carol Porcolab*. Se poate procura dela autorul, în *Bocșa* (*Német-Boksán*). Prețul 2 fl.

Dlul I. O. n., preot emerit în Conța. Faptul ce ni-'l împărțâșiți e mult prea vechiu decât s'-'l mai putem publica. Preotul *Petrașcu* dacă s'a purtat dușmănos față de petrecerea școlii, r'eu și condamnat s'a purtat. Mulțumite la străini nu publicăm.

Epitrop în Seliștat. Acusa ridicată contra învățătorului referitoare la bani — e gravă. O publicăm poate numai dacă subscrii cu numele.

X. în F. Nu cunoaștem condițiile asigurării la »*Globus*«. Există combinația, ca după 20 de ani s'-'i plătească suma asigurată sau apoi s'-'i-o dublice și d-ta folosești interesele fără a mai solvi ceva. Cum te-ai asigurat d-ta nu ne spui. Cere dela soc. s'-'i trimiță extras din statute și tabelele de asigurare. Societatea are drept să te improceueze. Rata primă trebe să o solvești și apoi poți să convertești asigurația în altă combinație, dacă aceasta nu-'ți convine.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrieu Baltes**. Proprietar: Pentru »*Tipografia*« societate pe acțiuni: **V. H. Dressnandt**.

Loc deschis.*)

Pentru nenorociții din Panticeu.

Gregoriu Avram, neguțtor în M-Frata 1 fl.; George Șuta, paroch gr-cat. în Kis-Majtény 2 fl.; Vasiliu Păteaș, preot gr-cat. în Er-Hotóan u. p. Tusnád-Szánto a colectat: dela sine 2 fl.; biserica gr-cat. de acolo 2 fl.; Simeon Ungurean 50 cr.; Demetriu Groza 50 cr.; Vasiliu Fogas 10 cr.; Gavrilă Găz-dacu 40 cr.; Ioan Toth 10 cr.; Ioan Pop 20 cr.; George Petrovicza 50 cr.; Ioan Pop, faur 50 cr.; Vasiliu Podar 5 cr.; George Boconciop 10 cr.; Kremer Samu 50 cr.; George Haiduc 30 cr.; Kovács Károly 20 cr.; B. Kaufman 20 cr. = 8 fl. 15 cr. și 3 hectolitri, 60 litre cucuruz și grâu mestecat, cari s'au vândut cu 14 fl. 85 cr.; Aurelia Dan, doctoriță în Măcs 2 fl.; Ana Gherman, doctoriță în Som-batelec 2 fl.; banca »Racoșiana«, din Șeica-mare 5 fl.; corpul teologic gr-cat. din Blaj 30 fl.; din 3 colecte făcute în Sibiiu 152 fl. (vezi nr. 48 a »Tribunei« a. c.); *Aurel Porușiu*, paroch gr-cat. în Dezmir a colectat în bani: dela sine și soția sa 5 fl.; Cuthia Vas. 1 fl.; familia Cubleşian 50 cr.; Ioan Cubleşian 50 cr.; Vasilie Popp 50 cr.; Ananie Pop 50 cr.; Simeon Cărcan 20 cr.; Dănilă Duca 20 cr.; Onisie Fodor 30 cr.; Ilie Oltean 20 cr.; Jucan Todor I. Precup 10 cr.; Mi-haiu Boldizsár 15 cr.; văduva Suclea Grigoreasa 10 cr.; Ioan Vertan 20 cr.; Mateiu Demian 20 cr.; Lazar Demian 10 cr.; Stefan Reghian 10 cr.; Todor De-mian I. Stefan 10 cr.; Luca Oltean 50 cr.; Nas Stefan I. Dănilă 20 cr.; Ioan Nistor 10 cr.; Tănasă Demian 20 cr.; Precup Jucan 10 cr.; Simeon Pinteia 10 cr.; Todor Mocan 10 cr.; Petru Pop 10 cr.; Ioan Nas I. Stefan 30 cr.; Ioan Pa-tean 20 cr.; Ignat Patean 30 cr.; Ioan-năș Artonean 20 cr.; Ioan Mărginean 20 cr.; Vasilie Șerban 50 cr. La olaltă 14 fl. 09 cr. Tot acest preot a trimis dela poporul seu 3 hectolitri cucuruz, 22 litri grâu și 132 dărabă de pânze, merindare, ștergare, straițe, saci, cămeși, ismene, lepedeie și 1 perină, cari toate în 16 Martie s'au distribuit prin subscrisul. *Simeon Petricea*, paroch gr-cat. în Simisna a colectat în poporul seu 69 metr. cucuruz și 11 metr. fasole, vestminte albe, lepedeie, vestminte pentru bărbați și fe-mei, pentru prunci, saci de moară, pe-rini și altele, ale cărora aducere s'a dis-pus în 16 Martie a. c.; *George Tulbure*, paroch gr-cat. a colectat: Dela sine 2 fl.; biserica de acolo 5 fl.; Iuliu Truța 1 fl.; Ioan Cadar și soția Ana Mezei 1 fl. 50 cr.; George Meseșan 50 cr.; Nico-lae Martin 50 cr.; Ioan Candale 20 cr.; Aurel Epurean 50 cr.; Ioan Stan 50 cr.; Ioan Mango 20 cr.; Ioan Plotuna 40 cr.; Dila Maniu 25 cr.; Iosif Gherman 20 cr.; George Bara 20 cr. Ioan Bara 50 cr.; Mihaiu Maniu 10 cr.; Ioan Maniu 10 cr.; Nicolae Maniu 30 cr.; Nicolae Martin 30 cr.; Petru Blogorin 10 cr.; George Bența 25 cr.; Todor Sâmpolean 20 cr.; Stefan Tiptis 10 cr.; Todor Tiptis 10 cr.; Ioan Prodan 10 cr.; Stefan Lung 10 cr.; Todor Boca 20 cr.; Sia Duma 10 cr.; Gavrilă Prodan 20 cr.; George Lung 20 cr.; N. N. 50 cr.; Ioan Martin 50 cr.; toți din Fildul-superior — 16 fl. 90 cr.; institutul de credit »Albina«, în Sibiiu 50 fl.

Adăugând suma primei colecte, 314 fl. 20 cr., face în total 612 fl. 19 cr. care dimpreună cu celelalte lucruri se va împărți nenorociților în ziua de 22 Martie.

Tuturor binefăcătorilor le exprim ferbinte mulțumită.

Dârgea, 18 Martie n.

Ioan Hățiegan,
protopop.

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică redacția nu primește răspunderea.

Calendarul săptămânei.

Zilele	Calendarul vechiu	Călınd. nou	Soarele
	Dum. 2-a în Post, gl. 1, sft. 9.		rés. ap.
Dum.	14 Cuv. Benedict	26 (+) Florille	5 51 6 9
Luni	15 Mc. Agapia	27 Rupert	5 49 6 11
Martți	16 Mc. Sabin	28 Malca	5 47 6 13
Merc.	17 Preacuv. Alexie	29 Eustasiu	5 45 6 15
Joi	18 P. Chiril Arch. Iers.	30 Iola verde	5 44 6 6
Vineri	19 M. Hris. și Dario	31 Vin. patim	5 42 6 18
Sămb.	20 PP. uc. în M. S. Sava	1 Apr. Hugo	5 41 6 19

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 14 Martie: Frata-ung, Suia Zam.
Luni, 15 Martie: Bancfalău, Cetatea-de-baltă, Chirpăr, Ciuc-Cosmaș, Cohaalm, Mociu, Uioara.
Martți, 16 Martie: Alba-Iulia, Iluedin.
Mercuri, 17 Martie: Sân-Paul (Kereľő-Szt.-Pál)
Joi, 18 Martie: Hașfalău, Ruși-munți (Marosorosz-falu), Săsciori, Zentelke.
Vineri, 19 Martie: Dengcleag, Roșia-montană, Tășnad.
Sămbătă, 20 Martie: Basna, Georghio-Sân-Miclăuș, Marcod, Păiuș (Oláh-Láposbánya), Ocna-Sibiului, Petrifalău (comit. B.-Năsăud).

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
biblioteca „Tipografia“, societate pe acțiuni,
Sibiiu, strada Poplăcii 15:

**INDREPTAR PRACTIC
IN
ECONOMIA RURALĂ**

compus de

osl 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

➔ Pentru porto postal câte 5 or. mai mul *

Prăvălia „Mercur“,

societate comercială pe acții în Dej,

aduce la cunoștința on. public român, că pentru sezonul de primăvară se poate căpăta cu cele mai modeste prețuri:

Stofe pentru dame indigene și franceze, cretone atlas-satinuri, batisturi în culori și desemnuri Dife ite zephiruri, oxforduri și canafasuri. Tot soiul de pânză și chifone pentru albituri.

Stofe bărbătești indigene și engleze dela cele mai renumite fabrici

Papuci (ghete) și galoci pentru bărbați, dame și copii.

Pălării pentru bărbați și copii în fașourile cele mai noue și pălării prețești Plapoane de chașmir, atlas și rong mari și pentru copii. Foarte frumoase: covora de spargă, tapestri și persiane.

Mare deposit de bumbacuri de brodat, împletit și tot

Rum vertubil, englez, de Cuba și Jamaica.

Vinuri naturale de masă, friptură și desert.

Vinderea se face în mare și în detalii cu cea mai mare promptitate.

[14] 3-3

Direcțiunea.

soiul de urzit și bătut, alb, galbin și colorat, direct importat din cele mai renumite fabrici din pa rie și străină'ate:

În branșa ferăriet:

Toate soiurile de penți și ruzi, precum și fer pentru unelte agricole. Unelte pentru fauri, lăcătari și măsurari. Diferite cuptoare și tinichea neagră și albă.

În băcănie: O mul-

țime de soiuri de cafea, orezuri japoneze, italiene și indigene. Lumini de masă și biserică Uleuri de masline etc. Diferite culori în firnis în doze à 1/4, 1/2 și 1 chlgr., feștea pentru padimenturi etc. Recuisite de școală, tăblițe, caiete etc.

Descrierea Ardealului.

Cine voește să cunoască frumoasa țeara a *Ardealului*, și cu deosebire *Munții-Apuseni*, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valca-Murășului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni,

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sânt facute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, isvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarele noastre au apreciat în cuvinte elogioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română.

„Liga română“, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicațiune unei trebuințe ce într'adevăr se simția la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.

Comande se pot face la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia”,
societate pe acțiuni în Sibiu

Școalele din Blaj.

Studiu istoric

de

Nicolae Brânzeu,
profesor la liceul „I. C. Brătianu” în Pitești.

Prețul 1 fl. v. a.

Pentru porto postal încă 5 cr. mai mult.

Doi mari Metropoliți ai Românilor
Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sînt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei”

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric:
„Părți alese din istoria Transilvaniei pe
200 ani din urmă”, se poate procura de acum
cu preț redus!

Volumele I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumele II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80

Volumele III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șase
șorini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român

La librăria „Tipografiei”, soc. pe acțiuni
în Sibiu se vînd:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuiesc date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiți.

Testamentul meu și Conferențe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressuandt.

Sămênțe de economie!!

Trifoiu!

Luternă!

Napi de nutreț!

Iarbă franceză și engleză!

numai în calități alese, au sosit proaspete
și se vînd cu prețuri moderate la

„Concordia”,

[15] 1—3 societate comercială pe acții,
Sibiu,

și la filialele ei în Alba-Iulia și Făgăraș.

KATHREINER

cafeaua de maltă
Kneipp.

Bunicii și mie!

Probat de mai mulți ani ca cel mai escelent adaus la cafeaua
de bone. — Recomandat de medici celor ce sufer de nervi,
inimă, stomac, anemie etc. — În sute de mii de familii cea
mai plăcută cafea.